ANGSTEN

SVEN ELVESTAD

ANGSTEN

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1910

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

I.

Han var netop kommet med Dampbaaden og gik henad Gaden med en duvende Følelse i Benene efter Sjøgangen. Idet han skulde skraa over et Gadekryds, blev han stanset af en vældig Flytteomnibus, som vagget forbi ham med en dump Rullen mod Asfalten. Vognen var tom; han saa ind i dens mørke Indre, det var som han stirret i en Tunnel. Efter Omnibussen kom en Cyclist, saa hoppet en Automobil forbi lig en gjøende Hund. Saa kom en Sporvogn. Han saa i disse tilfældige Træf et særligt Uheld, som rammet akkurat ham. Hvorfor drev al denne Trafik gjennem Gaden, just idet han skulde skraa over? — Saa kom nok en Sporvogn, den hadde et Skilt foran, et ildrødt Skilt, som fænget i hans Blik. Zoologisk Have, stod der. Han steg paa Vognen. Og saaledes gik det til, at han slet ikke kom over paa den anden Side af Gaden. Det var en Dag i Mai i en stor By.

Dér han stod bag paa Vognen gjennemlevet han atter igjen alle de smaa Ærgrelser, som bestandig styrtet over ham i en Sporvogn: Naturligvis var de fleste Siddepladse besat. Der var et lidet Rum ved Siden af den tykke Damen derhenne. Men saa maatte hun flytte sit besværlige Legeme. Og saa maatte hun flytte Kurven hun sad med. Og den lille Pige ved Siden af maatte flytte sig. Nei, saa vilde han heller bli staaende. Men hvorfor kjørte ikke Vognen videre straks? Først skulde Forgjængeren ind paa et Sidespor. Og Forgjængeren stod længe stille, fordi saa mange Passagerer skulde af og paa. En gammel Dame med Stok i Haanden banet sig under Smaaklynk frem fra det allerinderste af Vognen. Hun stræt fremover med Armene dirrende under den falmede Silkecape. Aa, — hvor det tog Tid, før hun stod nede paa Gaden, lidt rød og anstrængt, smilende forlegent om Undskyldning for Uleiligheden. Der stod hun midt i en dundrende Larm med sin fattige Gammelkrop og med sine forvirrede Tanker, som bragte hele Hovedet i Uorden. Det isgraa Haar flagret ned i hendes Øine, og Hatten gled skjævt. Men saa dukket et messingknappet Bryst op ved hendes Side og en Politistav gik iveiret, blinkende som et Lyn, befalende som et Kommandoraab. Hestehoverne slog Gnister omkring hende, og det flammet blaaligt i Automobilernes rystende Bremser. Det var

som om hele Færdslen grundstødte paa denne lille vaklende Skikkelse. Det gav et Rykk gjennem den mægtige, bredt henrullende Gadelarm. — Men saa kom Kvinden over, Stokken og det Hele, Capen, som hang om det krumme Benbryst, de forskræmte Øine under den skjæve Hat, alt bjergedes ind paa Fortouget. Og det store dundrende Liv bredte sig frydefuldt videre, mens Asfalten knurret dyrisk, brølte under Vognhjulene, skreg i Skinnegangene og mumlet uendelig under Tusinders Fódslag.

Sporvognen rykket, saa nu kunde den gaa. Han stod der og hvilte Ryggen mod Vognens Ramme. Straks kom Konduktøren og skjøv ham tilside; det var Konduktørens Plads. Han maatte staa midt paa Platformen og holde sig i Staalstangen og føle de andres Aande og Øine i sin Nakke. Saadanne Ærgrelser hadde han bestandig paa Sporvognen. Og naturligvis hadde han ingen Smaapenge . . . Han svedet ved Tanken paa det mægtige Bryderi han vilde afstedkomme med Vekslingen. Hvad vilde han ogsaa paa denne Sporvogn? Hvorhen kjørte den? Zoologisk Have; det var et rent Tilfælde, et Skjæbnetræf, han kunde ligesaa godt ha tat et andet Sted. Hans Blik opfanget en Urskive i den lysende Façaderække, som gyngende svinget forbi under Vognens Fart. Klokken var fire. Ikke mere end fire. Han hadde Uro i Kroppen. De uafladelige Holdepladse irriteret. Vognen stanset i pludse-

lige Rykk, og hvergang duvet han blidt ind mod de andre Passagerer. Endelig blev der saa rummeligt, at han kunde faa en bedre Plads, et Rygstød mod Skjærmen. Han følte sig vel ved, at han ikke længer hadde Folks Øine bag sig, Vognen var nu kommet ind i roligere Strøg.

I en gammel Gade, hvor Husene med utallige Vinduer stod skjævt og hang sig paa hinanden. Han saa intet vakkert i denne besynderlige gamle Huskolonnade, som han nu var nødt til at se paa; men den ensformige, tidsgraa Farve virket beroligende paa ham. Og ved Synet af de bratte Tagskraaninger med de smaa Karnapper viftet der gjennem hans Sind et løst Minde om hans egen Barndomstid i Norge. Han hadde ingen Sans for vakre Bygninger i almindelig Forstand. Det ærgret ham, naar en af hans Venner stanset og gjorde en blændende Haandbevægelse i Luften hen mod et Bygværk og sa, nei se. Han hadde Ord for at være ganske blottet for Kunstforstaaelse og var det sikkert ogsaa. Men han kunde dog enkelte Gange i sit Liv føle sig grebet ved at se en Kirke eller et Hus. Men han maatte kanske være i en særlig Stemning i saadanne Stunder. Og han følte det heller ikke som andre Mennesker. Han kunde løfte Hodet, mens han gik, se en rød Kvældshimmel hvile over en Kirkekuppel og bli grebet af en dirrende og vemodsfuld Stemning, Hjemlængsel eller Udlængsel, eller bølgende Savn efter et Menneske, som var

langt borte fra ham. Saadan var hans Glæde ved at se smukke Ting, han omsatte bestandig Udtrykket til en personlig Stemning.

Nu følte han sig lidt efterhvert roligere og mærket, hvordan Trætheden sank ned i ham. Fjernt i hans Bevidsthed suste det endnu af Sjøen. Han kunde høre det, naar han lyttet, som naar man lytter længe mod Stilheden og mærker at selve Tausheden fylder Hørslen. Hans Sanser var i en langsom Vuggen, hans Legeme mat. Han hadde ikke sovet i det sidste Døgn.

Og nu stod han her og hvilte Knærne møre. Han syntes, han hadde Tid til at se sig om, se efter Ansigter, som han pleiet. Hans Blik søgte ud enkelte Mennesker, som han jog forbi: Et Menneske, som gik den modsatte Vei og som glippet med Øinene mod Solen, et Menneske, som stod og ventet ved en Lygtestolpe og som for Tidsfordriv lod Øinene hvile mod Sporvognen, idet den raslet forbi. Et Menneske, som rullet henad Gaden i en Drosche. Et Menneske, som aabnet et Vindu for at tale med nogen udenfor. Saaledes fæstet hans Blik sig ved et eller andet enkelt Menneske i den store Sværm, det fænget i etpar Øienvipper, eller kanske i en fin og blank Ansigtshud, som Sollyset gjennemskinnet. Han mærket han var kommet til en anden By. Der var andre Klær paa Menneskene, et andet Præg. En Forandring. Ligesom et andet Lys omkring

dem. Han løftet Hovedet . . . Og nu saa han i et Vindu høit oppe i et Hus et Ansigt.

Ansigtet stod ganske stille bag den lukkede Rude og ganske tæt ind paa den. Ansigtet var en Mands, et rundt, skjægløst og farveløst Ansigt og unaturlig stort. Det var som skulde han se det gjennem et Forstørrelsesglas. Sporvognen løb hurtig forbi, men han maatte vende sig om og se længere paa Ansigtet. Der stod det endnu, ubevægeligt, og præget af et forfærdeligt Alvor. Øinene var to graa Pletter, som saa ret frem og hvori intet Syn speilet sig. Han gyste uvilkaarlig, en let Frysen i Skuldrene. En Mand som stod ved Siden af ham og mærket hans Bevægelse sa: Det er en Vanvittig, som har siddet mange Aar bag det Vindu.

Sporvognen svinget ind i en anden Gade og Ansigtet blev borte for ham, men Synet af det sad længe igjen i hans Bevidsthed.

Han hørte Klokkeslag langt borte og forstod, at han nu var naaet til den ydre By. Han var fremdeles omgit af Huse, en Vrimmel af Stenhuse og nye og atter nye, graa og ensformige Asfaltgader gled under Vognhjulene som Drivremme i en Fabrik. Men der var noget i Kirkeklokkernes Slag, som betød, at de kom fra Byens Centrum, og fjernt derhenne steg et surrende Kok mod Himmelens Laag fra en blændende

Hvirvel af Vogne og Mennesker. Han var udenfor Støien.

Men var han ikke fremme forlængst? Kanske havde han allerede kjørt forbi. Men om han nu spurgte Konduktøren, saa blev der bare nyt Opstyr og nye Bryderier. Saa vilde han heller stige af og vandre omkring paa det Uvisse. Sporvognen strøg netop forbi en lang graa og trist Bygning. Det maatte være et Hospital. Bygningen kastet Skygge og mørknet Speilglasruderne i Vognen. Det var ligesom Hospitalet dugget Glasset med en Aande af Uhygge. Han steg af og stod med en Gang udenfor en Portal, som bar en forgyldt Inskription: Zoologisk Have. Det var saaledes ikke noget Hospital.

Straks da han kom ind i Haven maatte han stanse og lytte forundret efter Stilheden. Den graa Mur bag ham lukket for Byens Larm og bar den langt væk. Luften, som hadde Sommerens blændende Klarhed, gjennemdryssedes af Fuglerøster. Nu og da blev en menneskelig Stemme, et Barns Klynken baaret med i Sværmen. Men ingen Støi fra Dyrene, ikke Løvens truende Raab, ikke Gnuens rystende Klage, ikke Hyænens Skrik. Han var i en Dyrepark, men der var stille, som paa en Kirkegaard. Ogsaa i Kirkegaardsstilheden ligger det store, forunderlige Savn. Men ogsaa over Kirkegaarden pibler Fuglekvidret under hver Gren.

Han gik en Stund omkring i det blide Sollys

og mærket paa saa meget og mangt, at han var midt i Sommerens Frembrudd. Derhenne skyllet en grøn Plæne mod ham som en Bølge, skummende i Toppen af hvide, nysatte Roser. Trærne stod overstrømmende lysegrønne og viftet op mod Luftens farende Sky-Riger. Han skjalv. Han følte det lyse Løv som Ild, Skogbremmen derhenne var som et Fakkeltog for hans Øine. Nu kom han forbi en Fontæne. Vandet stod i blanke, fugtige Bregner, duvende sagte i Blæsten, en Skygge af Væde kastedes henover Singelen.

Jo, nu var der Sommer igjen paa denne Del af Jorden. Andre Steder skulde Skogen visne og den milde Varme vige under en kold Aande fra Verdensrummet. Jorden, som med sine flagrende Skygevanter hvirvler gjennem Solsystemet som en Serpentinedanserinde, har vendt et andet Ansigt mod den store Blænder. Farverne skifter ustanselig foran Solens Lyskast, Sommerens grønne, Høstens heftige røde, Vinterens isblaa.

. . . Bag et Jerngitter reiste en levende, graa Masse sig. Det var Elefanten. Det store Dyr bevæget langsomt sine Høidedrag. Ovenpaa dens Hode laa endnu Resterne af den sidste Mødding, som det hadde behaget den at nedblæse over sin Forstands Hvælving. Og ovenpaa dens Ryg laa et Ras af Sand og Støv. Der kommer det store Dyr fremover i uhyre Tyngde, men med myge, varsomme Bevægelser. Den gaar som paa lange

Dønninger helt hen til Gitteret, hvor den lægger til. I sin krøgede Snabel har den et Fang Hø. Den lar Høet falde og roder i det. Elefanten ønsker at spise ude, den vil frem i Lyset med Føden, den er paa Landtur. Den langer et Fang Hø ind i Svælget men glemmer at sluge det, og Høet stritter gult frem i den røde Kjødgrube. Hvad nu? Har nogen talt haardt til den? Eller lytter den efter, hvad Manden derhenne paa den solvarme Bænk læser halvhøit af Dagens Smudsblad? Ingenlunde; men en Konfirmand er kommet hen til Gitteret. Der er altsaa Konfirmation i Byen.

Han staar og tænker paa, at Konfirmanderne blir mindre og mindre for hvert Aar. Elefanten kunde naarsomhelst knibe den lille Fyr dér med Snablen og latterliggjøre ham høit oppe i Luften, hvor han vilde sprælle som et Insekt med Paraplyen, Ravrøret og Benene sprikende ud i Solskinnet. Men istedet spidser Elefanten Øren efter Fyrens spæde Stemme, som forlanger Kunster af Dyret. Og Kolossen gjør nogle enkle, men besværlige Kunster og faar sin Belønning, en halv Hvedebolle, som fordamper paa Randen af det store Svælg. Men da Konfirmanden holder ved og tilmed skjælder ud, klemmer Dyret Snablen om de øverste Jernstænger og trækker til, saa det knaker i Naglerne. Og saa støder den ud et Brøl, det er som en rusten Hulken, et tungt Host, som synes at

komme fra selve Jorden. Den vil ikke mere. Og Konfirmanden løber hen til Abeburet for at se, hvordan den farlige Alder udfolder sig i Dyreriget.

Saa hæver Elefanten Hodet og lægger det tungt og digert tilrette ovenpaa Gitteret. Slig blir den længe staaende og se udover Havens flammende Trær. Dens Øine har en underlig Dybde. Blikket søger ikke noget nærværende, det fjerner sig og gaar langt udover og bærer med sig det gaadefulde Instinkt inde fra den vældige Skalle. Der, hvor Blikket ikke længer kan strække, fortsætter Instinktet langt ud. Og over hele det store Hode kommer noget forunderligt og dovent, Mundtæpperne udtrykker Træthed, kanske drar der gjennem dens Bevidsthed en Erindring om vaade, dampende Skoge og vilde Græsgange.

Men nu løsner den sig fra Gitteret og gaar ud paa en langsom Vandring. Den stanser foran Indgangen til sit Hus, hvorover en Klokke skinner. Den løfter Hodet og ser paa Klokken. Klokken er fem. Elefanten gaar ind i sit Studérkammer.

Men den gaar ikke helt ind, den stopper op midt i Døren og fylder Dørhvælvingen med sin Bagdels Arealer. Der ligger en Betydning af høi Foragt i denne Stilling. Ikke bare mod ham, den ene Tilskuer, det er ligesom den med sin svære Bag hilser en større Kreds. Og ikke

bare Byen og Landet, dens Foragt gaa videre og omfatter i en udtryksfuld Form Begrebet Europa, dette 'geografiske Omraade, hvorfra Jordlivet er tilført saamange nye Værdier.

. . . Han vidste, at han længe vilde huske Elefantens Øine, som var saa forunderlig smaa i det store Hode. Han gik nedgjennem Haven under det skyllende Løv og han mærket, hvordan en Følelse af Savn og Medynk vokste inde i hans Bryst. Aa, denne Stilhed midt i Sommerens Frembrudd, under dette fykende Solskin. Han hadde ikke tænkt sig Sommeren slik i en Dyrepark; han hadde trodd den maatte være fuld af Larm og Bevægelse, af Raslen og Brøl. Men kanske om Natten, kanske om Natten, naar Solen ved Firetiden brød op af Horisonten, stor og rund, kanske var det da, at Sommeren slog sin Aande over Dyrene, kanske hørtes da Løvens Skrik. Mon ikke Elefanten traadte ud af sit Hus paa duvende Dønninger, vendte sit Hode mod Himmelhvælvingen og trompeterte skarpt og klingende mod det siste vigende Skjær af Hundestjernen?

Men nu var alt saa menneskeligt smaat omkring de store Dyr; sammenkrøllet Madpapir i Gangene, en skrikende Unge opi en Barnevogn, en gjæspende Kellner faldefærdig mod en Solvæg.

Omsider kom han ind i en stor Bygning. En stram, lodden Dyrestank drev ned i hans Hals. Langs Væggene yret det af smaa Væsener. Hun-

drede Øine glimtet, det var store, runde, vandklare Øine, smaa stikkende Øine, grønne Øine, røde Øine. Men i alle Øine laa det samme Blik, et opjaget og ventende Blik, som ikke lod et Sekund glide væk; for i næste Sekund, eller i næste, eller i næste igjen maatte det jo komme dette andet, som ikke var den meningsløse og uforstaaelige Tilværelse inde i Burene. Saaledes sigtet alle disse Øine vagtsomme mod hvert Sekund, som randt ud af Evighedens umaadelige Hvælving. Og der var en ustanselig Jagen bag Jernstængerne, en summende Snusen og Snøften, en vandrende Hvirvel af Dyrekropper, af glinsende Pelse og lydløst glidende Poter. — Han skyndte sig ud. Alle disse Øine styrtet imod ham og samlet sig i hans Sjæl som i et Brændglas. Det gjorde ham angst.

Nu var han igjen ude i fri Luft. Foran ham laa en buet, sandet Plæne. En Paafugl bredte sin Hale ud i et stort Hjul, som syntes flettet ud af selve Regnbuen; de dybe blaa Aarer i denne Farvemængde skinnet fosforagtig og hadde Lynildens Glans. Han tænkte, at disse Fugle hører ikke Jorden til, de virker fremmede mod alle Omgivelser, selv i en Tropeskog. Det er Himmelfugle. Derhenne hadde en Paafugl slaaet sit Hjul sammen til et Slæb, den gled over det graa Sand som en farverig Komet.

Han blev omsider træt af Vandringen omkring i Haven. Han blev tør og rusten i Halsen

som efter en lang Graad, og hans Uro steg. For disse Øine var mod ham bestandig, disse Øine som alle hadde det samme fjerne Blik, ligesom de kunde se noget langt ude, noget, som var i Anmarsch, en stor Fare eller en stor Befrielse. Flodhesten laa urørlig stille, begravet i det lunkne Vand; kun Næseborene og det ene Øie laa over Vandskorpen. Og dette ene store, runde Øie var som en gaadefuld Brønd. Inde i en lummer Glaskiste laa tre Krokodiller, nu og da rørte én sin underlige Krop, ellers laa ogsaa de stille i Stilheden. De hører til en Dyreform fra længst forsvundne Aar, da der ingen Angst var og alt hadde bedre Tid, da Jorden tyngedes af en svulmende Frugtbarhed og Solen brændte med et andet Lys, da Bregnerne stod i store vaiende Skoge for sig selv . . . Inde i et skumrende Rovdyrbur laa en Tiger og hvæset, dens gule Tænder aabnet for et varmt pustende Blodsvælg. Løven, Kongedyret, vendte sit Hode bort fra Mennesket, det var en Foragt som Spy. Og saa Ørnene, disse Himlens blanke, farlige Projektiler. Nu og da løftet de Hodet med et Gisp, saa Nakkefjærene strittet ud . . . Men der var ingen Larm. Ingen Glans mod Solen. Bare Stilhed.

. . . I Restauranten slugte han en stram Whisky. Saa gik han.

Hvor skulde han lægge Veien?

Ned mod Sjøen, tænkte han. For Sommeren kommer bestandig Sjøveien.

han ogsaa holde sig vaagen, til han fik sin Seng. For at ha noget at beskjæftige sig med, la han Mærke til alle de Mennesker, som gled forbi ham; det var unge og gamle om hinanden, Kellnere og Gjæster.

Derhenne stod en ældre Herre og ventet paa sin Regning. Han var liden og tyk, hadde paafaldende korte Ben, men en rummelig Overkrop. Hans Haar var begyndt at falde af, Skjægget ogsaa. Det var graanet omkring Munden og det tynde graa Skjæg skjulte ikke Munden omkring Læberne. Hvor den Munden blev styg, gammel og brugt. Manden maatte ha levet stærkt, hans Øine laa halvt skjult mellem tykke, blaalige Poser og Ørene søgte at klemme sammen en altfor svulmende og rød Nakke. Han var paa Livsheldingen, han var et oplagt Slagtilfælde, og nu stod han her og talte efter nogle Sølvpenge, mens hans gjennembrugte og stygge Mund fortrak sig af Misfornøielse.

Med Ryggen mod ham sad en høi, mager Skikkelse. Han kunde blot se Baghodet, Ørene og Nakken. Men dette var selve Tæringsnakken. Haaret laa sort og klamt ved den murstensfarvede Hud, som allerede var udtørret af Dødens gustne Pust. Nakkesenerne stod som to spændte Strænge, men Ørene spriket tørre og store i kjødløs Brusk.

Og se der kom en ældre Videnskabsmand nedover Trappen. Det maatte være en Videnskabs-

mand. Det lille Hode bar Præg af megen Lærdom og omfattende Tænkning. Der var næsten intet Kjød tilbage i Hodet, Huden laa mumiestram om Benbygningen, Kinderne var dybe Groper, Næsen skarp som en Stævn, Tindingerne som to Skaale med Bunden indad. Alt Liv og Blod syntes forlængst trukket bort fra dette Hode, sivet ned gjennem Halsen, kanske naadde det ikke længer end til Brystkassen og gik i svage Rykk om Hjertet . . .

Men nu kom en Mand og bukket for Mumien. Denne Mand hadde han set flere Gange vimsende frem og tilbage paa myge Fødder. Han forstod, at det maatte være Hotelværten selv, han var i fodsid Diplomatfrakke og hilste smilende til alle Sider, mens Tjenerne stod stive af Skræk under dette Smil —

Aa, hvor han syntes alle Mennesker var lige stygge, naar han saa rigtig paa dem. Men som Regel undgik han villig at se Menneskenes Ansigter, hans Blik veg uvilkaarlig tilside, for han kunde ikke undgaa at se paa *Ørene*. Og netop naar man lægger mærke til Ørene i et Menneskehode, ser man, hvor stygt Hodet er, styggere end de fleste Dyrs.

Han hadde længe lyttet til en Larm inde fra Hotellet, en dump, let rystende Larm, som gjorde ham søvnig paany. Nu forstod han, hvad det var: Elevatoren. Og med en Gang syntes han at se Hotellets Indre, denne underlige Menneske-

bolig, saa mange, mange Værelser; saamange Dyner, alle de nedliggede Senge og Divaner. Korridorerne gik som Aarer paa Kryds og Tvers. Elevatorschakten var den store Hovedaare, som gulpet Mennesker ud i alle Retninger. Og som et tusindstrænget Nervenet var Bygningen gjennemsyret af Ringeledninger. En stadig raslende Larm af Stemmer, et uendelig Traakk og Dras gjennem Etagerne. Men overalt laa Tæpper, lumre, tykke Tæpper, som døvet Støien. Disse lange, seige Tæpper laa som Baand omkring i Etagerne og holdt alt sammen i dette gjennemhullede, gjennemtraakkede, rystende Hus. Og ovenpaa Tæpperne fløi Hotelværten som en Væsel, overalt var han, tilhøire og venstre, høit og lavt i sin vaiende Diplomatfrakke — —

Han sad der og sammenblandede denne lille Skikkelse med den hviskende Gang med Erindringen af sit Besøg i Dyrehaven og Synet af alle de lydløst glidende Poter. Trætheden drysset en umærkelig Forvirring ind i hans Forestillingskreds og han var nærved Søvnens rolige og deilige Hav igjen, da han blev vækket op af en Stemme:

Færdig, Herre.

Han fôr op. Nu hadde han i et Sekund igjen været i Nærheden af alle de opjagede, ventende Dyreøine. — En fin og stille Angst rykket gjennem ham i Takt til hans Hjertes Slag.

Nei, nu skulde han ogsaa hvile. Hans Nerver var angrebne. Han trængte til Hvile. Træthe-

den prikket omkring i hans Krop og Blodet gik i langsomme Bølger og samlet sig tungt og trykkende ved Haandledene.

Han fulgte Portieren ind i Elevatoren. Portieren saa paa ham med kolde og værdsættende Øine. Han kjendte dette Blik, men det var længe siden det hadde skræmt ham.

Han sa irriteret:

Naa?

Herren ønsker? En let forbauset Bevægelse med venstre Øielaag.

Men Herren sa ikke noget mer, og Elevatoren sattes i Bevægelse. Han hadde ingen Følelse af at stige, — men Etagerne kom ned til ham og ved fjerde Etage gik han ud.

Gjennem en lang tæppebelagt Korridor (aa denne lumre Lyd af Skridt paa Tæpper, den gjorde ondt i hans Hjerne) — naadde han frem til det Værelse, hvor hans Skjæbne ventet ham.

Og saa steg han ind. Døren lukkedes efter ham. Portieren forsvandt lydløst, henveiredes (Tæppet!). Pludselig, mens han stod der og saa sig om i Værelset, mærket han, hvordan en brændende Frysning ilte gjennem hans Rygrad som gjennem en Lunte, — en heftig Skræk eksploderte i hans Hjerne. Men det varet kun et Øieblik, og efterpaa kunde han slet ikke forstaa, hvorfor denne voldsomme Angst var kommet. Han hadde intet at være bange for i denne By, han hadde Penge nok og skulde ikke møde nogen Fare.

Han gik frem til Vinduet og saa ud. Der var ingen blaa Tegn i den fugtige regntunge Taakedyne, som nu væltet sig over Byen og forløste sig med et stille og ustanseligt Sipregn. Regnet var saa fint, at han slet ikke kunde se det mod den graa Stenvæg ligeoverfor, men det stod i tætte og glinsende Striber mod Bomuldshimlen som en uhyre Harpe spændt fra Horisont til Horisont. Og det suste af Regnet. Men Luften var alligevel ikke uden Lys. I det graa Skydække glinset en blind Lystone, som speilet sig i Skifertagene.

Han gik indover i Værelset igjen. Det var ganske mærkeligt, men han følte sig ikke vel. Han ønsket at ha et hvilketsomhelst andet Værelse end netop dette. Han kunde ikke opvise nogen Grund for et saadant Ønske, men Ubehaget laa i Luften omkring ham, det slog ned fra Taget, der var hvidt som et Kistelaag, det svævet henover de dunkle sjøgrønne Vægge. Han aabnet Døren og saa gjennem Korridoren. Ingen Mennesker i Korridoren. Med en Gang var Stilheden sunket over dette Hus. Da han igjen stod fremme i Værelset i den skiferblinde Lysning fra Vinduet, hadde han en Følelse af at være forfærdelig alene. Han fjernet Sengetæppet og kastet det i en Bunke paa Gulvet. Det kvakk i ham. Se paa den Puden, den laa der i svag Høining som en tilsneet Barnegrav. Han klemte den varsomt ned. Han følte nu Trætheden saa voldsomt, saa døvende, at

han hadde mest Lyst til at lægge sig ned i fulde Klær, strække Hodet godt bagover, kjende Pudens myge Dun mod Nakken og saa lade sig bære ind i Søvnens store og rummelige Vederkvægelse. Men han hadde havt Støvlerne paa en hel Dag og en halv Nat, og de klemte ham om Vristen, og hans Kravetøi føltes varmt og gammelt. Mens han sad bøiet paa en Stol og trak Støvlerne af, maatte han pludselig reise sig og se sig om. Han hadde en bestemt Fornemmelse af, at der *var* noget. Det kunde jo ikke være et Menneske eller noget levende. Han var ganske alene i Værelset. Men alligevel var det, som om noget var gledet forbi ham, en Pusten, en Hvisken henne fra det hvide Sengetæppe, en svag Strygen, som om to Hænder hadde berørt hinanden. Og idet han nu igjen lyttet uden at høre en Lyd, forekom det ham, at selve Stilheden blev truende; den stod hvid omkring ham i det spøgelsesagtige Lys fra Vinduet. Han sa til sig selv: Du er nervøs af Træthed, dine Øine og Øren trænger til Hvile, dine Sanser er udslidte. Han kastet Støvlerne i Gulvet med et Brag og gav sig til at trave frem og tilbage. Men hans Skridt gav ingen Lyd mod Tæppet. Saa aabnet han Døren igjen, langt borte hørte han en svagt skjælvende Dur, det var Elevatoren som gik. Hadde han bare et andet Værelse, men dette var det eneste ledige over hele Hotellet, og nu orket han ikke at opsøge et andet Sted for at faa sove.

Med en Gang husket han, hvad Portieren hadde sagt: Herren paa Nummer 43 er netop reist. For mindre end en Time siden gik altsaa et andet Menneske omkring herinde. Det moret ham at tænke efter, hvorledes denne Mand kunde ha set ud. Han hadde straks hans Alder paa det Rene, 35 Aar, *omkring* fem og tredive Aar. Pludselig saa han i Tankerne en Mand saa levende, saa tydeligt som om han skulde staa der foran ham: En høi, lys Mand. Han saa straks hans Øine, de var runde som Glaskugler og stod vaade ud fra Hodet. Manden var skaldet, men over Issen laa et fint Dun af nyt, spirende Haar. Han hadde lyst Overskjæg, som var vikset op med Voks. Manden var velklædt, mørk Jaket, graa Vest med sorte Kantebaand, tyndt Guldurkjede om Halsen. Du store Gud, hvor han saa ham ganske tydelig. Han hadde en Fornemmelse af at Manden *var* inde i Værelset. Han tænkte sig ham staaende derhenne ved Servanten, hvor Lysskinnet fra Vinduet kunde naa hans Isse og virre i de tynde Dun. Det var et Menneske, som han aldrig hadde set tidligere, det var ingen af hans Venner, ingen han hadde mødt paa Reiser. Ellers, naar han fantaserte frem et Menneske, fæstnet Trækkene sig lidt efter lidt, først Hodet, saa Øinene, saa Klærne, Hænderne, Stillingen. Men her var alt færdig med en Gang. Og i hans Bevidsthed stod denne Skikkelse saa rammende tydeligt, at han ikke kunde tvile paa, at det var et levende Menneske. Det kom pludse-

lig som paa et laterna magica Billede. En løs Tanke var gaaet ud fra hans Hjerne: Hvorledes mon det Menneske saa ud, som hadde boet her før ham. Og saa i denne Tankes Kjølvand kom Synet styrtende overrumplende mod ham. Han blev staaende et Øieblik forundret og forvirret fremme paa Gulvet. Han tænkte igjen paa Manden, og han syntes paany han saa ham ganske tydelig. Nu syntes han ogsaa, at han saa hans Støvler, de var støvet som efter en lang Vandring henad en sandet Landevei. Pludselig faldt det ham ind, at det Menneske, som han tænkte paa, ikke længer befandt sig i Nærheden, han var i dette Øieblik langt borte fra Hotellet og Byen. Han stod ved Veikanten og saa udover en flad Græsmark. Et Kjøretøi hadde netop faret forbi ham, og Støvet drev henover Græsmarken. I Nærheden laa et lavt Hus med hvide Kalkvægge og sort Tag. Saa tydeligt syntes han at se Manden ved Landeveien, at han ligesom mærket Støvlugten og hadde Solens Flimmer for Øinene. Derude, hvor det fremmede Menneske stod, var Himlen blaa og Solen skinnet.

Det stod alt for ham som en Hallucination. Han hadde ikke tidligere havt et saa stærkt og nærværende Indtryk af noget uvirkeligt. Han hadde en Følelse af baade at være her tilstede i denne underlige Stilhed og samtidig være et andet Sted. Han hørte intet, han bare saa med

Sjælens Øine, alt var lydløst og spøgelsesagtig stille.

Dirrende af Nervøsitet fortsatte han sin Afklædning. Han tvang sig til at tænke paa noget andet, paa Sporvognsturen, paa den vanvittige Mand med det unaturlig store Hode og de forfærdelig tomme Øine. Han saa igjen Blinket i alle Vinduerne, mens Husfaçaderne gynget forbi. Men Tanken bar ham hurtig ind i Dyrehaven, og Erindringen om alle Dyrene blusset frem igjen. Han syntes han saa de vaate Dyreøine indimellem Havens Trær, de stirret paa ham allesammen. Men saa gled Billedet af Trærnes langsomme grønne Vaien over i et blikstille Syn af en tufset Græsmark, hvorover Veistøvet gled gyldent og gjennemdrysset af Sol. Nu var han igjen derhenne. Han fôr sammen og forskrækkedes over de yre Svingninger i Hjernen. Han trodde han var syg, han ønsket sig bort fra denne Tilstand. Han længtet efter nogen at tale med, eller en Larm, Skudd, et Dunk i Væggen, eller Søvnen. Eller Søvnen.

Det er Trætheden, sagde han til sig selv og aandet lettet, du mangler Hvile og Søvn. Naar du vaagner igjen om nogle Timer, er du like saa frisk som tidligere og din Hjerne like klar.

Da han endelig var under Dynen, kom Hvilens Velvære over ham. Han trak Dynen helt op til Hagen, som han pleiet, da han var Barn. I dette Øieblik var det som om han følte sin

egen Krop. Blodet hadde gaaet i altfor hidsige Slag, nu sank det gjennem hans Legeme i mere dulmende Regelmæssighed og Nerverne glødet roligere. Han hadde en ren fysisk Fornemmelse af, hvordan Ophidselsen i hans Krop lidt efter lidt lagde sig, som naar Gløderne knaser sammen over en Brand. Det prikket og rykket endnu i hans Muskler, og hans Tanker svævet famlende omkring de sidste Timers Oplevelser, men han vidste, at han alligevel var like over Søvnens deilige Afgrund. Skjønt han laa og stirret med vidtaabne Øine mod det sjøgrønne Tapet. Han syntes, han saa sig selv der i Sengen, den hvide Pude, det hvide Laken opunder hans Hals og saa hans store stirrende Øine.

Men saa lukket han Øinene. Hvordan kommer Søvnen? Den er ingenting. En Hede ved Ørene, en Strygen af varme Poter over Øienlaagene. Usynlige Folder af Træthed som skyller over en. Den er som Tidevandet, der begynder med en Smuldren i Stranden. Saa gaar den første Bølge over Skjærene, de blir dukket en Gang, og de stiger op igjen, men i dyssende Regelmæssighed kommer Bølgerne igjen, og snart ligger Skjærene med roligt Vand over sig, og Sjøen er gaaet længere ind med sin ensformige Skyllen. Ligesom det er Maanen, som trækker Tidevandet over Strandbredderne, er det en forunderlig Magt udefra, som lar Søvnen glide i graa Folder henover Menneskene. Den kommer ovenpaa Dagen

og Timernes Liv og bæres bort igjen med Mørket. Men under Søvnens Dække gaar Menneskesjælen besynderlige og gaadefulde Veie og finder frem mod fjerne og tidløse Tilværelser. Eller ogsaa synker den ned paa Bunden til det absolute og tætte Mørke, hvor alt er stille som Døden —

Han kvakk op, som om nogen hadde kaldt paa ham, og var vaagen. Han hadde ikke sovet mere end nogle faa Minutter. Hvad som hadde vækket ham, forstod han ikke rigtig, men en ubestemt Angst laa over ham, den samme Angst, som han hadde følt, da han kom ind i Værelset. Kanske var det den som hadde vækket ham? Han reiste sig halvt op i Sengen og saa sig omkring, alt var som før i det lille Værelse, kun forekom det ham, at der var blit noget mørkere. Lyset var ved at svinde. Det var jo ogsaa i Aftenheldingen nu, Klokken maatte være 9. Men denne Angst —

Den laa inde i Brystet lige under Hjertet, og den vokste til en Byld som trykket Blodet ud gjennem Aarerne i heftigere Slag. Han hadde slet intet at være bange for, og dog var han nu midt i Angstens Pine, Angsten for noget som var hændt eller som skulde komme. Han vendte sig om paa Siden, krøget sig sammen og hvisket: Gud i Himlen, Gud i Himlen . . .

Denne Angst var mærkelig. Den gik i Bølger, i Rykninger. I et Sekund var han fri den,

saa kom den mod ham igjen som en Magt, som en Knytnæve. Saa var han igjen fri den. Han fik Lyst til at springe ud paa Gulvet, han vilde bevæge sig, han vilde begaa en Handling, aabne Døren og raabe ud. — Han laa saadan i mange Minutter og sled med denne Angst, hvis Aarsag han slet ikke kunde forklare. Saa gled han ind i Søvnen igjen, men kun for et Øieblik. Angsten drev ham atter ubarmhjertig op. Til sine Tider var han ganske lys vaagen, og han kunde da reflektere over det besynderlige Ubehag, som saa pludselig og aarsagsløst hadde bemestret sig ham. Han husket, at han en Gang efter mange Dages forbitret Rangel, hvorunder han hadde søndertrampet sin egen og andres Lykke, hadde kjendt noget lignende en tidlig Morgen han vaagnet. Hver Gang han sovnet, kom Angsten knivskarp og skar ham vaagen, saa følte han intet i en Brøkdel af et Sekund, men derefter kom Angsten som en Hutren gjennem ham. Ogsaa den Gang hadde han den heftigste Trang til at krøge sig sammen som i en stor legemlig Smerte, si noget, ynke sig, udstøde et rystende Raab af Smerte. Men nu hadde han jo intet at være bange for. Han kunde slet ikke glemme dette, at Rædslen var uden Aarsag. Kanske var det bare Træthed alligevel. Denne Træthed, som kjælte lummert om hans Øienlaag og løsnet Musklerne omkring Kjæverne. Den listet ham ind i Søvnen paany, men han bar med sig et Sanse-

indtryk fra Virkeligheden; det sidste han saa, før han søvnet, var Døren ud mod Korridoren, og i en spøgelsesagtig Lysning førtes nu Synet af denne Dør ind i Søvnen. Han drømte om den og syntes han var et ganske andet Sted, i Drømmen tænkte han ikke engang paa Hotelværelset. Han var paa et fremmed og fjernt Sted. Han syntes han laa fuldt paaklædt paa en Divan, han laa med Armene under Nakken og stirret mod Døren. Han vidste, at Døren var laaset, han tænkte paa det, og Overbevisningen om, at ingen kunde komme ind til ham, gjorde ham besynderlig tryg og veltilfreds. Saa ser han — dette drømmer han fremdeles — at Dørhaandtaget langsomt trykkes ned. Der er én udenfor, som forsøger at aabne Døren. Han kan se, hvordan det sorte Haandtag overordentlig langsomt bøies foran den hvidlakerte Dørplade. Mennesket udenfor gaar forsigtig tilværks, umaadelig forsigtig, og der høres da heller ingen Knirken i Laasen. Visheden om at et Menneske er ifærd med at trænge ind til ham, gjør ham urolig, men han *ved* jo, at Døren er laaset. I dette Øieblik har han slet ikke nogen Forestilling om, *hvorfor* dette Menneske vil ind i hans Værelse, men han er heller ikke forbauset over det. Hændelsen forekommer ham naturlig, ligesom den vilde være ventet. Nu staar Dørhaandtaget stille i skraa Retning. Det trykkes altsaa ned af Haanden udenfor. Denne Haand forestiller han sig som

en bred og kraftig Mandsnæve, der tar saa haardt omkring Dørhaandtaget, at Knokerne blir hvide. Nu, tænker han, nu maa der komme et Knækk i Døren, og saa vil Dørhaandtaget glide op igjen, for Døren er jo laaset. Men Haandtaget blir staaende længe i den samme skraa Retning. Pludselig er det, som om hans Hjerte holder op at slaa, og han *kjender*, hvorledes hans Ansigt blir stivt og hvidt af Skræk. Han ser tydelig, at den sorte Streg, som skiller Døren fra Væggen, den er blit bredere. Og langsomt og forfærdelig sikkert blir den stadig bredere. Der er ingen Lyd i Døren, og Haandtaget holdes fremdeles nede i den skraa Stilling. Og nu kan han se, at Døren bevæger sig, den er aaben. *Døren er aaben.* Han kan se Mørket udenfor og skimter en graa Kappe. Midt i den forfærdelige Rædsel, som nu stivner ham, synes han ogsaa at høre en Stemme. Han vil reise sig, men magter det ikke. Han vil skrige, raabe høit om Hjælp. Og saa vaagner han.

I et lidet Atom af Tid synes han fremdeles han er et andet og fjernt Sted, men saa spærrer han Øinene op og ser Hotelværelset. Der er ingen i Værelset uden ham, og Døren er lukket. Men i hans Hjerte dirrer Rædselen, og i hans Øre klinger endnu Stemmen, som han hadde hørt. Det var ikke et Raab, ingen Kalden. Det var nogle rolige Ord, en løsreven Sætning, en leende Kvindestemme. Han vidste, at han hadde

hørt Ordene, hvert eneste et ganske klart, og at Betydningen af disse Ord med en Gang hadde staaet for ham i en forunderlig Anen. Det var endnu mens han sov, at han hadde hørt Ordene, eller kanske var det paa Grænsen af Søvnen, i Opdriften fra den. Men nu kunde han ikke for alt i Verden huske disse Ord, ikke et af dem. Han vidste, han følte, at de var hørt, og han soknet i sin Bevidsthed efter dem, men han fandt dem ikke.

Saa nu var han vaagen igjen. Han hadde drømt; men var den leende Kvindestemme en Del af selve Drømmen? Han hadde hørt Ordene lige ind i Øret, de maatte være sagt her i dette Værelse . . . Aa, nu gled igjen den hutrende Følelse af Ubehag gjennem ham, i hans Bryst vokste det op til en Stønnen. Det var ligesom Skrækken begyndte et Sted udenom ham og gled ind i hans Hjerne, hvor den blusset ud i tyste og grusomme Eksplosioner.

Han reiste sig op i Sengen og saa mod Vinduet. Du store Gud, det var endnu ikke blit mørkt. Der var ikke gaaet en Time, og hvorlænge skulde dette vare ved, før han fik hvile? Han vilde forsøge at sove paa Divanen. Kanske var det Sengen, som var for varm i denne lumre og trykkende Aften. Han stod op og gik frem paa Gulvet. Han saa ned paa Puden, hvor der var en Grop efter hans Hode. Der stod ligesom et Gys op fra dette hvide Pudevar, hvor han

hadde hvilt med al sin farlige Lidelse. Han tog Tæppet op. Sengen lignet nu en Baare, han hadde en Følelse af at være kommet tilbage fra en Reise, han var blit baaret ind i en fjern eller nær Fortid til Begivenheder, som ikke *han* hadde oplevet. Han hadde hørt en Stemme, en Kvindestemme inde i et Værelse etsteds. Og han hadde en Anelse om selve Værelset: Mange og tykke Tæpper overalt, Gobeliner paa Væggene, svagt, rødligt Skjær fra en Lampet. Han syntes alt dette passet til den Stemme, som hadde puslet saa kjælent i hans Øre.

Nu, da han stod opreist, følte han ikke længer Angsten saa trykkende. Men selve Tausheden omkring ham, den blinde Stilhed i Halvlyset jaget en gaadefuld Uro frem i ham. I Skyndsomhed aabnet han Vinduet, han vilde ha en ny Luftstrømning gjennem det skifergraa Lys herinde i Værelset; — en svag Dur fra Gaden, en Summen fra Sporvognslarmen drog ind ad Vinduet, og Gardinet virret svagt som under en venlig Haands Strygen.

Saa la han sig paa Divanen, indunder Tæppet. Han laa paa venstre Side, hvilte Hodet i Armene og lyttet efter sit Hjertes Slag, som blev stærkere jo længere han lyttet. Han syntes han saa Hjertet inde i Kjødgruben som en rød, pustende Blodmanæt. Hans Tanker tumlet med dette Hjerte, han saa det i Sjøen; er ikke Blodmanæterne som udrevne Hjerter pustende i Bølge

slaget, med Aaretraadenes Slæb omkring sig . . . Han vendte sig braat til den anden Side. Og med en Gang kom Angsten igjen blussende —

Han dækket Ansigtet til med Hænderne, og et Stønn af Smerte hostet i hans Strube. Han bed Munden sammen af Forbittrelse, — skulde han da aldrig faa Hvile? —

Men Hvilen kom igjen, før han vidste af det. Pludselig dulmedes den jevne Støi fra Gaden, en Sporvogn jog forbi langt henne, og Duren randt bort med den. I et lidet Sekund var alt fuldkommen stille, selv Hjerteslaget blev borte, og i dette Øiebliks Stilhed løftedes han op i en stor og aaben Ro, ovenover Livets Pulsslag; det var Søvnen.

I Begyndelsen var Søvnen drømmeløs. Men saa syntes han, at han kom ind under et besynderligt Mørke. Det lagde sig omkring ham og vilde kvæle ham, og han maatte krafse med Fingrene omkring i dette Mørke, skyve det bort, som en Svømmende skyver Vandet tilside. Et Mareridt var i Anmarsch, en levende og uhyre Tyngde, som trykket og trykket og kom nærmere mod ham. Han kunde ikke puste, for han var naaet ind i en fremmed og forfærdelig Dyrestank. Et Fabeldyr var i Nærheden, han kunde ikke se det, men han vidste, at det var der, et hemmelighedsfuldt Dyr, som endnu ikke var seet af noget Menneskeøie. Det kom fra et Sted fjernt ude. Det blev af Mørket løftet op fra Horison-

ten og bredte sig over Jorden, nu var det over ham i en bjergtung Trykken, dette umaadelige Væsen var selve Rædslen. Han klavret og grov i Mørket og gispet efter Luft. Men det voldsomme og tætte Mørke, som han kunde føle i Fingertuppene la sig fastere om ham, gik ned langs hans Hals, indunder Klærne og krøb ind i hans Næsebor. Endelig kom der en Lysning, det var et uhyre Øie, en rød, udkogt Sol, som rullet inde i Mørket og som lyste stikkende og frygtelig. Men dette Lys skar gjennem Mørket og gav ham Luft. Mareridtet gled af ham lidt efter lidt, han blev baaret ind i en anden Tilværelse, og den røde Lysning fulgte med ham.

Nu var det han hørte Stemmen igjen. Han saa et Værelse og vidste, at her hadde han været mange Gange tidligere. Det var et lunt og stille Værelse med bløde, tykke Tæpper og brede Divaner oversvømmet af Silkepuder. Han saa i Drømmen kun den ene Halvdel af Værelset, men alle Enkeltheder stod skarpt for ham. Han saa det halve af Vinduet, som dækkedes af folderige violette Gardiner. Paa et lidet Mahognibord stod en Telefon. Der var Malerier paa Væggen. Over det hele svævet et blundende, rødligt Lys fra en Lampe, som han ikke kunde se. Saa kom Stemmen, en Kvindestemme, den samme, som han hadde hørt tidligere. Den lød overordentlig tydelig tæt ved hans Øre. Den begyndte med en Puslen, som i en Trakt. Saa blev der sagt etpar

Ord, ganske ligegyldige, og derpaa hørte han en nølende Latter. Ordene, der blev sagt, slog ned i ham som en Selvfølgelighed; han var med en Gang inde i en anden Tankegang, han syntes han var midt i en Samtale med nogen. Han hørte flere Ord. Og saa kom en anden Stemme, en grov Mandsstemme, som sa: ligesaa, *ligesaa* . . . Han kunde ikke se dem som talte, men han vidste, at de befandt sig i Værelset, og *han var ogsaa tilstede.* Det hele var ham kjendt og almindeligt. Saa blev der ikke sagt noget mere, men i den Stilhed som nu fulgte, fik han en dirrende Anelse om, at noget skulde foregaa. Saa hørte han en Hvisken og en let Skraben, som om en Stol blev flyttet, og derefter lød Stemmen, Kvindestemmen, for sidste Gang. Men dennegang var den anderledes, der var en jagende Skræk i den, og den raabte et Navn to Gange, hurtigt, i dødelig Hast, som røbet en stor og overhængende Fare, et Sekund, hvori al menneskelig Rædsel syntes fortættet: William, William!

Derpaa blev alt stille.

Han saa fremdeles intet andet end det ene Hjørne af Værelset, som laa under det milde rødlige Lys; han saa ingen af de Talende, men han *syntes*, at han vidste, hvad der var foregaaet, og han var i en Gyngen af Spænding og Nervøsitet.

Som et Lyn, som et hvast blinkende Sværd, skjærer nu en Lyd gjennem Stilheden: *Det ringer i Telefonen.* Han hører det tindrende klart,

han ser den lille Knevls Dirren mod Nikkelklokken. Saa glider en Skygge ind i det røde Lys, og han ser en menneskelig Skikkelse. En Mand. Det er *ham*. Manden som han har tænkt paa før. Han ser hans skaldede Isse med de fine, nye Dun, den lyse Bart, Lorgnetten, den graaprikkede Jaket. Mandens Ansigt er rædselsfuldt blegt, Underlæben blaalig, Øinene har et forstenet Blik. Samtidig som han synes det er *Manden*, den anden, synes han ogsaa det er sig selv, som staar der ved Telefonen. Nu lægger han begge Haandfladerne over Klokken og føler en varm Dirren i Huden. Ringningen hører op. Etsteds, kanske langt borte, staar et Menneske og lytter. Men dette Menneske maa intet vide. Han staar der med en Skræk, ligesom han veirer mod Døden, og holder Hænderne over Telefonen. Og han synes selve Telefonen blir til et stort, bevægeligt Øre, som vil trænge frem i aaben Lytten under hans skjælvende Hænder. Sekunderne vakler forbi ham umaadelig lange. Endelig mærker han igjen Telefonklokkens Dirren, et let Slag, Afringning. Han tar Hænderne væk —

Og i det samme vaagner han. Han vaagner i et Sæt, springer op og ser ingenting, for Værelset er kullende mørkt. Men i hans Øine sidder endnu det sidste frygtelige Syn af Drømmen: Der var Blod paa Telefonklokken, røde Mærker efter hans Fingre.

Hvor Fanden er han henne? Han ryker mod

Han hed Wilkens, Tom Wilkens.

Og hvor længe bodde han paa Nummer 43?

Kun en Nat.

Kun en eneste Nat, du store Gud.

Hvad mener De, Herre?

Ingenting. Hvorledes saa den Mand ud?

Jeg saa ham kun en eneste Gang og husker ham ikke saa nøie. Han var skaldet.

Lyst Overskjæg?

Ganske rigtig.

Lorgnetter?

Ja.

Og han var maaske klædt i en graaprikket Jaket.

Fuldkommen rigtig. Nu husker jeg det godt.

Saa var det *ham*. Han gik mod Døren. Han gik som i en Taake og hørte fjernt henne, at Portieren kaldte paa ham.

Denne Kalden gjorde ham angst igjen. Han maatte formelig ta Mod til sig for at vente. Hvad vilde Portieren, *vilde han ham noget?*

Nøglen, Herre, sa Portieren og leverte ham Nøglen til Værelset. Nøglen hang i et Messingskilt, som i sort Skrift bar Nummer 43.

Han puttet den i Lommen, nikket til Afsked og gik ud af Hotellet.

Ude paa Gaden aandet han pludselig og befriende midt i Byens Larm. Mangeslags Lys brød gjennem Mørket, og Luften hadde Aftenens syrlige Kjølighed. Han boret sig frem gjennem den

tætteste Menneskesværm. Han gik og gik og jaget paa for at komme fremover. Han indbildte sig, at noget var efter ham, en Fare eller en Fiende.

Endelig efter en Times rastløs Vandring tumlet han ind i et Hotel og fik et Værelse. Han bad om at bli vækket næste Morgen Klokken 9.

Og Morgenen efter stod en Hotelpige og banket paa hans Dør uden at faa Svar.

En Tjener kom forbi.

Det er ganske besynderlig, sa Pigen, hør hvor jeg dundrer paa Døren, men han svarer slet ikke.

Ogsaa Tjeneren banket med sine haarde Knoer og raabte. Men der kom intet Svar.

Saa aabnet de Døren og saa ind i Værelset. Der laa han i Sengen sammenkrøget og med aaben Mund. Hodet var tilbagebøiet, Halsen stod som en spændt Stræng, hvorigjennem Pulsen gik i uregelmæssige Tag. Ansigtet var sammentrukket og herget, Haaret laa klistret sort og vaadt over hans Pande.

Det var en styg Søvn, sa Tjeneren hviskende.

Den sovende var paa Bunden af Søvnen, hans Bevidsthed famlet i uudgrundelige Dybder, hvor der ikke fandtes Lys, bare Mørke.

II.

Han vaagnet først langt ud paa Dagen efter en Søvn, som hadde været haard og udmattende. Han laa en Stund i Sengen og tænkte sig om, mens Søvnens forvirrende Susen lidt efter lidt trak bort fra hans Hjerne. Nu var han frisk og rolig, men han kunde ikke la være at mindes den forunderlige Oplevelse i Værelse Nummer 43. Han forsikret sig selv, at han hadde været nervøs og opjaget af Træthed, og at hans glødende Hjerne hadde fremgjøglet Feberfantasier. Forklaringen tilfredsstillet ham ikke. Han gjennemgik alt, hvad han hadde lidt i det uhyggelige Værelse, fra han kom ind og følte Angsten for første Gang, til han ravet omkring i Mørket efter at ha set Blodflekkerne paa Telefonen. Han kunde ikke komme udenom Kjendsgjerningerne. Det var i selve Værelset Angsten laa og luret, og den var bragt did af en anden. Hvad var det Portieren kaldte ham? Tom Wilkens, en Eng-

lænder, eller en Amerikaner. Selv kunde han, naar han tænkte paa denne Mand, se ham ganske tydelig for sig, endog Blinket i hans Øine, som han kneb sammen bag Lorgnetglassene, Aarefibrene i hans Ansigtshud, enhver liden Enkelthed i hans Klædedragt; det var da besynderligt, at Billedet af ham stod saa rammende tydelig for hans indre Øie, straks det faldt ham ind at tænke paa, hvorledes den Mand kunde se ud. Og saa, at den samme Skikkelse gled frem i Drømmen, ind i det røde Lys. Men endnu forunderligere var det, hvad Portieren oplyste: Netop saadan hadde Herren paa Nummer 43 set ud . . . Og saa det sidste Mareridt. Og Drømmen. Aldrig hadde han husket en Drøm saa tydelig, saa blinkende klart i enhver Enkelthed som denne. Han kunde nu ligge her og analysere den, dra frem Træk for Træk, gjenfremkalde hele Stemningen, men med en kold og reflekterende Hjerne. Det frygteligste Øieblik under Drømmen indtraadte, da han hadde hørt Mandsstemmen si de par ligegyldige Ord — og i Stilheden, som da fulgte. Han hadde en bestemt Følelse af, at ogsaa *han* da var i Værelset og at han saa, hvad der foregik, endnu hadde han en Fornemmelse af det, en skjælvende Anelse dybt i sin Bevidsthed, men hvad det var, hvor det var — det kunde han ikke forstaa.

— Klokken var allerede blit fem. Han krøb hurtig i Klærne. Da han kom ned i Restauran-

ten, saa han gjennem Vinduerne, at Byen laa badet i Sommersol. Det tindrende Lys slog mod ham og vakte en Stemning af Venlighed og Glæde. Han tog Plads ved Vinduet, og herfra kunde han se Gaden i hele dens glansfulde Uro. Det var ligesom han lykkelig var kommet igjennem en stor Fare, Skrækken var draget forbi, og han kunde igjen glæde sig over det røde Liv. Mens han sad og grublet over Spisekartet, fik han Lyst til at brede en vakker Frokost over den blaahvide Dug, en Frokost, som kunde afspeile selve Høisommerens flyvende Farver. Der kom Østers, som krøb kjælent henover et Fad knust Is, og der kom rød, duftende Hummer, hvidt Brød og en Smørasjet, gul som Solen. Og han bad om lyseblaat Porcellænsservice. Han løftet den første Østers og hadde Skallets kjølige Kulde i Haanden. Og en syrlig Duft fra den salte, dybe Sjø. — Nu først mærket han Glæden over at være kommet til en ny By, høre et andet Sprog og se andre Mennesker. Han led af Reisefeber, en stadig, jagende Rastløshed. Naar han hadde bodd nogen Tid paa et Sted, syntes han, at Horisonten snevret sig sammen og Dag for Dag rykket ham nærmere. Hans Afreise formet sig tilslut som en Flugt, og idet han blev baaret bort i Jernbanekupeens myge Gyngen, syntes han samtidig, at han blev baaret ud af en Trængsel, som truet med at ville kvæle ham.

. . . Hvor var ikke Byen smuk i Eftermid-

dagslyset. Han saa ikke Himlen selv, men i den heftige Glød i Gadens Liv speilet Himlen sin blaa og luftige Hvælving. Han vidste ikke noget vakrere end denne tilfældige Sammenstrømning af Menneskelivets Bevægelser og Redskaber i en Gade eller paa en aaben Plads. Alene en forbidinglende Sporvogn gav ham et Indtryk af Fest og Farver, Lyset svømte oljeagtig i de store skjælvende Speilglasruder, rodet heftig i Skilterne, i de gule vaggende Vægge og i de blaa Inskriptioner. Naar han gjennem Larmen hørte, at en tospændt Vogn kom kjørende, vendte han Øinene bort fra Gaden, og istedet la han Øret ind mod Larmen for at kunne opfange Hestehovernes milde Plask mod Asfalten.

Saadan kunde det glæde ham, at tilvende sig en liden Enkelthed af den store Vrimmel, en Farve, en Bevægelse, en Lyd. Det var som sad han foran et umaadeligt Orkester og lyttet efter en skjønt klingende Tone, et dulmende Paukeslag, dybt nede fra Musikkens Grube.

Al Gadens Ophobning af Støi og Liv, den drivende Forbimarsch af Stemmer og Blink og Vogndur var for ham som et stort og mærkeligt Musikstykke, hvis Skjønheder han kunde høre og gjerne lyttet efter. Han hadde vænnet sit Øre til at opfange de mange Afskygninger i Larmen, han kunde høre paa Automobilernes Bremser, om Vognene var gamle eller nye; han kunde høre paa Folks Fodslag, hvormange Klokken var. Fod-

slaget veksler til enhver Time. Hvilken Forskjel er der ikke paa Morgenens haarde Knudder mod Asfalten og det raslende Dras i Middagsstundens Spadsertid? Ja, det skiftet fra Dag til Dag og fra Uge til Uge. Byen viste Livet som en stor Klokke, ikke bare Timerne, men ogsaa Ugedagene og Ugerne. Om Mandagen hadde Travlheden en Glans af Begyndelse, som han kunde høre, den stod paa Baggrunden af Søndagens Stilhed, den var sprunget ud af tolv Timers Hvile. Og paa Onsdagen hadde Slaget alt været igang i flere Dage, Livet var i Opkog. Men besynderligst syntes han Byen var om Lørdagene i Timerne efter Klokken syv. Støien ebbet ud, Stilhedens fine Traade begyndte at spinde i Krogene, og naar Solen gik ned mellem Kirkespirene og sendte sine skraa Straaler ind i Gaderne, var det ligesom den hadde været oppe hele Ugen og nu gik tilhvile med et træt Blik i det store Kvældsøie. Byen fik mere Tid, den lyttet efter Klokkeklang fra Kirkerne og efter Smaagutternes Plystren. Arbeideren vendte hjem paa sin Cycle. Han sad løs og ledig og holdt i Styret med den ene Haand og kjørte langsomt. Hans Arbeidsbluse var knappet op i Brystet, han pustet Arbeidet af sig. Han var aaben i Panden, Luen sad høit paa Hodet, kanske plystret han ogsaa, eller stødte Røgen lyseblaa ud fra en Cigaret. Han var Byen selv og færdig med Arbeidet.

Og saa var Byen stadig ny, naar han kom tilbage til den, og ikke den samme i Øst som i Vest. Sjøen kom blaa og venlig ind til den, og Havnen modtog Sjøen med Dampskibsradens mønjerøde Vandlinje. Bag Mastetoppene kom Byen som en stimlende Flaade med sine gyldne Spir, Flagene og de store Façader, der var som graa og hvide Seil. Det var i Vest. Saa var den helt anderledes i Øst, hvor Fabrikkerne la sin Vægt over Jorden. I mørke Aftener var der en egen Stemning over dette Strøg. Hvor et Fabrikkompleks hev sin Tyngde mod Himlen, den ene Bygning klinet indpaa den anden, den ene høiere end den anden, med sorte, forslugne Vinduesglugger, der syntes man at ane selve Graaheden og Tragedien — som en Dødens Ø, der vinker Menneskene mod sin Stenkyst. Saadan stod Byen for ham, en Vrimmel af Modsigelser, en sær og menneskelig Melodi, dens Sang gik i hans Hjerte. Han elsket Havnen og Husene, Kirkerne og Fabrikkerne og Gadens flygtende Farver.

— — — Han bad om Aviserne. Straks da han aabnet det første Blad, kjendte han en nervøs Dirren i Fingrene, og han søgte uvilkaarlig efter noget, en Notis, en Artikel; noget *bestemt* — syntes han det maatte være. Han blev siddende og se unødvendig længe paa Billederne, — fordi hans Tanker gik andetsteds. Nu og da løftet han Hodet og kastet et Blik ud paa Gaden. Da han endelig la Aviserne tilside, konstaterte han til

sin Forundring, at det var med en Følelse af Fortrædelighed, som naar man gjennemser Dagens Post og finder mange Breve, men netop ikke det ene Brev, som man gjerne vilde ha. Mens han sad og tænkte paa dette, saa han nedover Gaden, og det faldt ham da ind: Den Vei kom jeg gaaende igaaraftes, men Gud, hvor jeg husker lidet af den Vandring, jeg maa ha gaaet i Svimmelhed, i Feber. Dernede ligger altsaa Hotellet —

Saa stod Nattens Oplevelser igjen tydelig for ham, han følte et Sting i Brystet, en heftig og iskold Aande af Skræk under Hjertet, og han krammet uvilkaarlig Servietten sammen i en pludselig Skjælven. Et Ord faldt ham ind, et eneste Ord, *Morderen*, som han i Meningsløshed gjentog for sig selv flere Gange, før det gik op for ham, at det var dette Ord, han hadde søgt efter i Aviserne. Nu greb han igjen ned i Avisbunken og gjennemrodet Spalterne febrilsk. Han søgte efter dette ene: en Morder, *Morderen*. Han vilde se om der stod noget om Mordet, men han fandt intetsomhelst, og da han for anden Gang la Avisbunken tilside, var han forundret over denne sin mærkelige og pludselige Interesse for et Mord. Han vidste jo ikke engang om et saadant var blit begaaet. Han vidste ikke engang om det var et Mord, han hadde drømt om inat. Han hadde bare en Anelse om, at han hadde været Vidne til noget forfærdeligt;

men hvad det var vidste han ikke. Fornemmelsen laa dybt nede i hans Bevidsthed i underlig Gaadefuldhed.

Men nu forstod han, at Nysgjerrigheden før eller senere vilde tvinge ham til at foreta en Undersøgelse. Han maatte faa vide, hvem denne Tom Wilkens var, og hvor han nu opholdt sig. Kanske gik han fremdeles omkring i denne By, eller kanske bodde han ude paa Landet i et Hus med hvite Kalkvægge ved Siden af en støvet Landevei, som var trukket over et fladt og grønt Landskab. Dette Landskab forekom ham saa bekjendt. Han syntes, han hadde været der tidligere eller drømt om det.

Han besluttet at gaa tilbage til Hotellet og udspørge Portieren. Men ikke iaften. Iaften vilde han være ifred. Han længtet mod en Spadsertur gjennem Gaden. Han vilde trække i sin lange Støvfrakke og stikke disse sine varme, skjælvende Hænder i kolde Handsker. Og saa vilde han spadsere langsomt gjennem Vrimlen og vide med sig selv, at her var der ingen som kjendte ham og kunde tale til ham.

Aftenens Liv begyndte, Han gik først langs Sjøen og slog sig ned i en Restaurant. Her sad Folk tæt ved alle Borde udover hele Terrassen. Passiaren faldt dæmpet, Lyden af Stemmerne og af Aareslag fra Sjøen blandedes og gik mildt mod hans Øre. Aftenen var ganske stille, Himlen hang silkeblaa over Havnen.

Eftersom Timerne gled forbi ham, mærket han i Kroppen en Uro, som han ikke likte. Han blev stadig mere vaagen, og intet var ham nu fjernere end at gaa til Ro igjen. Men da det tyndedes ved Bordene, og da Folk trak hjemefter, paakom der ham en Ærgrelse over at Tiden gik saa hurtig. Han vilde at alle Mennesker skulde være oppe. Det var stadig med den største Uvilje han gik til Ro, for han syntes, at Dagen var ikke forbi, før man la sig til at sove. Men da var den ogsaa ubarmhjertig forbi, og Tiden hadde gaaet et Skridt til.

Og saa var det *det*, at han ikke kunde dølge en liden Ængstelse for hvad der nu skulde ske, naar han igjen blev alene og vilde forsøge paa at faa sove. Skulde Angsten fra den foregaaende Nat styrte over ham igjen? Den vilde sikkert komme med Mørket og Stilheden. Saa vilde han ligge og tænke paa den gaadefulde Fremmede, som hadde bodd i Værelse Nummer 43. Hvem han var, hvad han havde forbrudt og hvor han nu kunde være. Han vidste intet om ham. Selv ikke i Drømmen hadde han set ham, udover det lille Øieblik, da han stod henne ved Telefonen, da han trak Hænderne bort, og der var Blod paa den hvide Nikkelklokke. Og desuden hadde han jo havt en Følelse af, at det ikke var den anden, men *ham selv*, som stod der ved Telefonen. Det var sig selv han hadde drømt om. Saaledes stod nu Hallucinationen for ham i en

broget Forvirring. Men Fornemmelsen af Uhygge var tilbage. Han vidste, at de løse Billeder, han hadde set i Drømme og i halvvaagen Tilstand, var viftet ud af en stor og dyb Skræk, som han hadde gjennemlevet, men som han nu kun mærket som en Anelse. Han følte ligesom et iskoldt Pust fra denne Rædsel, hvergang hans Tanker streifet den. Men han kunde ikke trænge ned til den, kunde ikke udgrunde, hvad det var.

Men han vidste med sig selv, at han ikke vilde faa Ro i sin Sjæl, før han iallefald hadde gjort et Forsøg paa at komme tilbunds i Gaaden. Skulde han nu lægge sig til Hvile uden det, vilde Hemmeligheden staa hos ham ved Sengen og puste hans Øine vaagne og den vilde rode omkring i hans Hjerne og bringe hans Tanker i den sørgmodigste Forvirring. Saa hadde han bare en ny Nat, fuld af vaagen Undren og med Skrækken bankende paa Ruden.

Allerede da Klokken var elleve, hadde han fattet sin Beslutning; han vilde gaa tilbage til det første Hotel og nærmere udspørge Portieren. Han hadde jo ogsaa noget at ordne for sin egen Del, Tøiet, som vel nu maatte være hentet fra Toldboden. Og saa maatte han afbestille Værelset.

Men det var i en fortrædelig Sindsstemning han nærmet sig Hotellet. Han vidste, at det maatte til, at han maatte *gjøre et Forsøg* paa at erholde Forklaring. Han gik til dette forbittret

og ærgerlig. Han kjendte denne Sindsstemning fra tidligere. Det hændte nu og da, at han fik Breve, som han ikke vilde aabne, fordi han anet hvad der stod i dem af ondt og ubehageligt. Men saa tilslut aabnet han dem alligevel i sammenbidt Energi . . . gjennemløb Linjerne . . . ganske rigtig . . . rev Papiret i Stykker og kastet Stumperne langt væk, som om de brændte ham i Fingrene.

Portieren kjendte ham igjen.

Det var en stille Aften og faa Gjæster i Hotellet. Portieren hadde Lyst til en Passiar. Saa Herren har ikke været hjemme inat? Nei, det er jo saa rimeligt. Det første Døgn i en stor By vilde man gjerne benytte til at se sig om.

Han orket ikke at gi Portieren en nærmere Forklaring og han gik derfor ind paa Spøgen. Hvad kunde ogsaa et saadant Menneske som den uniformerte Skikkelse dér forstaa af hans Lidelse. Alene den skraa Pande, som skygget over de ligegyldige Øine, de to dumme Bobler i Ansigtet, røbet det store almindelige Menneske. Hvorledes kunde dette Menneske forstaa det eneste Glimt af ham, som gik omkring og fanget ind i sine Pupiller sære Syner, som ingen andre Mennesker saa, og som følte Angsten straale gjennem sine Øienhulninger og prikke i Hjernen? Selv i Dagslys. I alslags Lys. I hvidt, spøgelsesagtig Sollys som i lummerblaa Tordenluft.

Og idet han stod her foran Portieren og hørte paa dennes Snak, forekom det ham, at hans Stilling var ganske meningsløs og latterlig. Han hadde vanskeligt for at anslaa en ligegyldig Tone, da han endelig kom frem med sit Spørgsmaal: Om Portieren kjendte noget nærmere til det Menneske, som hadde bodd paa Nummer 43 før ham?

Portieren var ikke straks paa det rene med, hvem der var Tale om. Først da han hadde set efter i Protokollerne, husket han Navnet, Tom Wilkens. Men saa blev han opmærksom paa Spørgerens Nervøsitet, hans Stemmes rustne Skurren; han saa mistænksomt paa ham. Hvorfor han spurgte?

Jeg spør, svarte han, fordi jeg mener at kjende dette Menneske. Jeg vil gjerne vide om jeg tar feil, eller om jeg er paa rigtig Spor.

Det gufset i ham, da han sa de sidste Ord «paa rigtig Spor» — og de knirket op et andet Ord, som den hele Dag hadde ligget paa Lur lystent efter at komme frem: *Morderen* . . . Paa Spor efter Morderen . . .

Han beskrev for Portieren, hvordan Mennesket saa ud. Han sad i den lave Skindsofa inde i Portierlogen. Han sad med halvt lukkede Øine og tænkte efter. Nu saa han igjen Manden for sig i et Gys af blinkende Tydelighed . . . aa, for en Mængde Enkeltheder, som myldret frem. Han kunde tælle Knapperne i hans Vest; han hadde

kulørte Mansjetter, og om Halsen hang en tynd Guldsnor, hvori var fæstet en Lorgnet. Han fandt akkurat de rigtige Udtryk, netop fordi han saa Mennesket saa tydeligt, og han kunde fortælle om ham saaledes, at Mennesket ogsaa blev levende for Portieren.

Ja, jeg husker ham nu, sa Portieren, jeg har set ham nogle Gange; men *De* maa kjende ham meget godt.

Hvorfra kom han?

Han kom med Dampskibet *le Havre.*

Saa. Det gav et Knækk i Stemmen. Men *le Havre* er formodentlig reist nu?

Det vidste ikke Portieren. Muligens laa Skibet her endda. Men én Ting var han ganske sikker paa, at Manden kom med det Skib, for han hadde selv besørget hans Bagage. Den var forøvrig ikke stor. En eneste Kuffert. Dampskibet kom fra Cherbourg, saa han maatte være gaat ombord der.

Og han bodde her bare en Nat?

Ja. En eneste Nat kun. Fra Klokken 8 den ene Aften til Klokken 4 den næste Eftermiddag. Saa var han reist med Toget. Hvorhen? Det vidste han ikke. Og der stod intet om det i Reisebogen.

Talte De med ham?

Kun en enkelt Gang. Han var ellers fuldstændig alene, gik ikke ud, modtog ingen Breve og intet Besøg og blandet sig heller ikke med

Gjæsterne i Hotellet. Han sad inde i Restauranten til Klokken 1 den Nat og hørte paa Musikken. Og han drak noksaa meget. Da Musikken sluttet, vinket han paa mig og spurgte: Spilles der ikke mere iaften? Nei, svarte jeg. Saa blev han vistnok ærgerlig over dette, for han sa: Det var som Satan. Saa gaar Folk hjem. Ja, svarte jeg, saa gaar alle Folk hjem. Det var som Satan, gjentog han. Han var den sidste, som forlod Kafeen. Det er alt, hvad jeg ved om Manden. Jeg var ikke tilstede, da han reiste. Jeg er her kun om Aftenen og om Natten.

Portierens Fortælling slog ned i den anden som noget han allerede var kjendt og fortrolig med. Bevidstheden om, at han allerede var vidende om dette, var saa forunderlig levende hos ham, at han pludselig reiste sig op og sa:

Ja, der kan De selv se!

Portieren satte store Øine. Portieren *saa* paa ham. Og derved fik han straks en ræd Fornemmelse af, at nu hadde han begaat en Dumhed, en Uforsigtighed, og han spurgte sig selv: Aner han noget?

Men *hvad?*

Hvilket meningsløst Spørgsmaal! Aner han noget . . . Han hadde jo ikke begaaet nogetsomhelst . . . Men han syntes alligevel han stod som anklaget foran en Skranke og hørte kolde Papirer rasle. — Han skjalv under en nervøs

Ophidselse, som hadde grebet ham, mens han hørte Portierens Fortælling om Manden som saa nødig vilde gaa til Ro og være alene. Det stemte akkurat med hans egen Sindstilstand i dette Øieblik. Nu var Klokken snart 12 og Livet og Larmen ifærd med at rinde ud i død Stilhed. Alle Mennesker vilde forlade ham, og han skulde bli alene tilbage med Natten og Angsten.

Han kunde ikke udholde længer Portierens spørgende og forundrede Blik. Han begyndte at tale om noget andet, han talte om sin Regning, han maatte flytte. Han la en Pengeseddel paa Bordet og bad om at faa Bagagen sendt hen i det andet Hotel. Saa skyndte han sig ud og hadde en ubehagelig Frysning i Ryggen. Men hvad vilde han ogsaa i dette Hotel? Hvad ventet han at opnaa med sine Spørgsmaal? Han hadde ikke faat vide det mindste af Betydning. Han hadde bare siddet der og med visionær Tydelighed fortalt Portieren om den gaadefulde Mand fra Nummer 43. — Allerede under den kobberhvælvede Indgangsportal stanset han, idet en Kuldegysning fløi gjennem ham. Og han spurgte igjen sig selv: Ved han noget? Han hadde en bestemt Følelse af, at han hadde røbet sig ligeoverfor Portieren.

Men *hvad, hvori* hadde han røbet sig?

Han skyndte sig ud paa Gaden; men nu kom det meningsløse Spørgsmaal igjen i en anden Form. Han kunde slet ikke ryste det af sig.

Han saa paa alle de Mennesker, som ligegyldig drev forbi ham, han saa paa alle Ansigterne . . . Ingen la Mærke til ham. Saa tænkte han: Ingen af disse Mennesker ved noget. Se her, her gaar jeg ganske rolig midt blandt dem, og ingen *aner* noget.

Det meningsløse i denne Tankegang stod klart for ham. Men nu hadde han faat den besynderlige Uro over sig, som han hadde fornemmet første Gang han traadte over Tærskelen til det uhyggelige Værelse. Hans Tanker kom og gik uforvarende og pludselig; det var ligesom de var satte i Bevægelse af en Magt udenom ham selv. Som om han til sine Tider var et andet Menneske og tænkte for en anden.

Eftersom han fjernet sig fra Hotellet, blev det bedre for ham; men han hadde iallefald fremdeles en stor Ærgrelse at kjæmpe med, Ærgrelsen over, at han hadde henvendt sig til Portieren og gjort sig latterlig. Han hadde den bestemte Tro, at hans Optræden helt igjennem hadde været latterlig; han blev flau ved at tænke paa den, og han søgte at komme bort fra sin Flauhed ved at bringe noget helt andet ind i sin Forestilling, helst noget imponerende, en stolt Begivenhed, eller et sterkt og mægtigt Tal, femten Millioner . . .

Omsider braset han ind i en Kafé og begyndte at drikke. Det hjalp lidt paa hans Uro, og da han en Times Tid efter vendte tilbage til sit Hotel, var det med en afgjort Beslutning om

at fortsætte Undersøgelserne for at faa vide noget mere om Manden fra 43. Han vilde næste Morgen gaa ombord i *le Havre*, dér maatte de vide noget.

Men tidlig næste Morgen reiste *le Havre*, og da han kom ned paa Bryggen, var det allerede forsent.

Han gled nu gjennem mange Dage og endskjønt han ikke bestilte det ringeste, syntes han, at han hadde Timerne fuldt optat med Besvær og Omtanke. Han bodde ikke længer paa sit nye Hotel. Saa flyttet han til et Pensionat, og nogle Dage efter flyttet han til et Hotel igjen. Hver Gang han kom til et nyt Sted, var det med stor Tilfredshed han betragtet Omgivelserne. Se nu et saadant Pensionat, det er som et Hjem, man har milde Hænder omkring sig. Man spiser i sit eget Værelse og behøver ikke at generes af Kafeens nysgjerrig stirrende Ansigter. Og saa slipper man Hotellernes uforskammede Høflighed. Man kan faa Lov til at aabne sin Dør selv uden at se et uniformeret Væsen staa og bukke . . . Men saa, efter nogle Dages Forløb, blev netop *det* uudholdeligt for ham, som han til en Begyndelse hadde følt sig saa vel ved. Han fik Maden ind paa sit Værelse til bestemte Tider og syntes, at han var en Fange, som modtog Kosten i en stille og trist Celle. Han ønsket sig tilbage til Kafeens Lys og Musik og til Hotellernes Elevatorer og Ringeapparater, hvor han kunde

optræ med en velgjørende og befriende Hensynsløshed.

Saaledes flakket han omkring fra Sted til Sted, jaget av en stadig stigende Uro. Men han likte ogsaa denne Rastløshed, den gav ham ikke Tid til at ængstes. — Eller kanske det var Angsten selv, som var efter ham og ustanselig jaget ham fremover? Nu og da kunde han stanse og føle den blussende Skræk i sin Hjerne, Rædslen for en umaadelig Fare, som var i Hælene paa ham og som han ikke kunde beskytte sig mod. Eller det var Rædsel over noget, som han skulde ha begaat, en Forbrydelse, en Ugjerning, noget som han slet ikke var sig bekjendt, naar han tænkte nærmere over det. Men han hadde Fornemmelsen. Og den kom bestandig over ham uden Varsel og frygtelig. Et Anfald, som fik ham til at gjøre et eller andet meningsløst, skynde sig indgjennem en Butikdør eller stikke af i en Sidegade. Naar disse Anfald kom om Morgenen, var de meget pinefulde. Angsten pustet Søvnen ud og endnu mens han laa og vred sig halvvaagen, eksploderte en uforklarlig Rædsel i hans Nerver. Hver Gang fik han Lyst til at springe op, eller til at raabe, eller græde. Gang paa Gang gled han ud i Søvnen paany; men stadig vækkedes han af Angstfornemmelsen, denne dumpe Følelse af, at selve Faren, det gaadefulde og forfærdelige stod i Nærheden af ham. Han tænkte sig Angsten som

noget der grodde inde i hans Bryst, grodde og vokste op gjennem hans Hjerte i en fin og vaiende Stængel. Snart vilde Blomsten hænge færdig og duppende, Bladene smelde af og selve Rædslen aabne sig blodrød og gjennemsyre ham med sin Aande.

Og under disse stadige Angstfornemmelser blev han vár og sky. Et stærkt og hvidt Sollys kunde gjøre ham nedtrykt og trist. Han søgte ind under Skyggerne og til mørke Værelser. Men endnu værre var det i taakemætte Dage, da Solen gik inde i Taaken som en rød Maane; han hadde Skræk for at se paa den og dukket uvilkaarlig Hodet.

Visionen fra hin Nat og Følelsen af at ha oplevet en virkelig og uhyggelig Begivenhed kunde han ikke bli kvitt. Det var ligesom Drømmen vævet et fint og skjælvende Spind gjennem hans Dage. Han selv gik i dette Spind og famlet sig tættere og tættere ind i det. Til sine Tider kunde der overkomme ham en rykende Forbittrelse, fordi han forstod, at han var magtesløs fangen, andre Dage blev han nedstemt og sørgmodig. Det var i en saaden Stemning, han for første Gang mærket Savnet, et forsagt Savn efter noget han ikke kunde forklare sig. Efter andre Tider og andre Mennesker. Efter Dage han forlængst hadde levet. — Da syntes han, at han hadde en Anelse om al Tings Ophør og om Døden.

Han sad en Dag ved Vinduet i en Kafé og saa paa Vrimlen udenfor. Med en Gang la han Mærke til et Menneske over paa den anden Side af Gaden. Dette Menneske gik langsomt frem og tilbage, det ventet paa nogen. Han kunde se det i Blikket, det vigende Blik, som gik forbi alle andre Mennesker og søgte mod et eneste, ét som skulde komme. Alene dette, det var jo ingenting, men alene dette vakte et vemodigt og stilfærdigt Savn i ham. Det var i Eftermiddagsheldingen en Dag.

Saa en Aften hadde han en Oplevelse af en anden Art. Han var kommet ind i en liden Kafé, hvor han ellers ikke pleiet at vanke. Han tog Plads i et Værelse, hvor ingen andre Gjæster fandtes. Han var saaledes helt alene. Værelset var afdelt med Mellemvægger. Han satte sig indtil en saadan Væg i en Krog, men først hængte han sin Støvfrakke fra sig paa den anden Side af Væggen. Mens han sad her og glædet sig over at være ganske alene, syntes han tydelig at høre en Famlen i Baasen ved Siden af, — dér hvor hans Frakke hang. Han lyttet efter. Nu var alt stille. Men saa kom denne Famlen igjen. Eller det var en Pusten fra noget levende bag Væggen. Og saa med en Gang synes han, at han *ser* Frakken. Den bevæger sig, som om nogen rører ved den, og pludselig ser han en Haand, en lang og hvid Haand, som strækkes ud efter Frakkens venstre Lomme. — Han gaar frem paa

Gulvet . . . Nei, dér hænger Frakken rolig, og der findes ikke et Menneske. Denne Frakke hadde han ikke hat paa siden hin Dag han kom til Byen. Han hadde tat den med sig i Aften, fordi en kjølig Kulde randt gjennem Luften, Efteraarets første Aande. —

Han sætter sig ned igjen, men han er blit urolig og forlader hurtig Kafeen. Da han kommer ud paa Gaden, griber han i Frakkelommerne efter sine Hansker. Og saa stanser han med ett og føler Angsten stimende mod sig. I den venstre Frakkelomme finder han en Nøkkel, i Nøkkelen hænger et Messingskilt og i Skiltet er med sortlakerte Bogstaver indgraveret Tallet 43. Det er Nøklen fra Hotellet, som han har glemt at aflevere. Han kaster den langt fra sig, som om den var pestsmittet. Dens Klingren mod Brostenene skjærer koldt i hans Hjerne. — Han skynder sig bort.

En Formiddag — nu bor han paa Hotel igjen — gaar han gjennem Korridoren hen til Elevatoren. Han vil netop trykke paa Knappen, da han hører, at Elevatoren sættes igang nedenfra og stiger raslende op gjennem Schakten. Straks mærker han Angstfornemmelsen. Den kommer sammen med Elevatoren opover, den stiger og blir stærkere, og idet Elevatoren passerer Etagen, hvor han venter, føler han Angsten saa voldsomt, at han kan høre sit Hjertes Dundren mod Brystvæggen. Elevatoren gaar videre og i samme

Grad, som den fjerner sig, fjerner ogsaa Angsten sig. Men nu vil han for intet i Verden benytte Elevatoren. Han gaar Trapperne ned. Først da han staar ude paa Gaden, spør han sig selv forundret: Hvem var inde i Elevatorschakten? Hvad var det for et Væsen, som gled forbi ham og bar Angsten gjennem ham? Han turde ikke tænke Tanken ud; men flygtet hurtig bort fra Hotellet. Var *Mennesket* i Nærheden, det Menneske, som for ham var selve det gaadefulde, selve Skrækken?

Saaledes gik mange Dage, og Høsten begyndte.

Nu hadde han bodd en Uges Tid ude paa Landet, forat Landluften kunde gyde Ro i hans Nerver. Han hadde mærket de stærke Luftninger fra Engene, han hadde gaat under store Trær og hørt Blæsten bøie dem hviskende mod hinanden. Og han hadde staat og set langt udover, hvor han kunde øine Sjøens blaa Blink.

Men han hørte ikke til derude, han var ikke hjemme der.

Et mærkeligt Tungsind faldt over ham, naar han stod under den høie, lyse Himmel, han følte sig blottet og skjælvende midt i Solskinnet, naar Græsset krøb opover hans Ankler.

En Kvæld gik han ned til Sjøen.

Der var ingen Blæst. Sjøen laa i svag Høining, som et stort blaat Silketæppe, der krusedes svagt af Lyset fra den dalende Sol. Mod Horisonten stod fjernt og tuschtegnet et andet Land. Han saa flere Skibe, som laa stille med

slappe Seil. En Damper gled fremover med et sort Røgskaft efter sig. Han saa paa Seilene derude, — ét stod i Skygge og var vaadt i sin graa Tyngde. Et andet var kommet ind i et Solkast, og det blev besynderlig lyst. Det blinket som Metal . . . Bestandig, naar han saa solbelyste Seil langt ude paa Havet, gjennemflagredes han af Vemod. Kanske var det slet ikke Udlængsel. Han syntes, han stod overfor noget evigt, at han saa et Billede fra en anden Tid. Hans Tanker fløi langt tilbage i Aarene, da Mænd i forunderlige Klær tumlet sig under Seilene, og da de buede Klude bar Menneskene indunder nye Himle, hvor intet Raab før var hørt. — Naar han nu stod her ved Stranden og stirret paa det Seil derude, som netop gik ind i Lysranden, trodde han at se det i en fjern Tids stille Skin. Hvad hed Kapteinen ombord? Var han Bretagner?

— — — Naar Skumringen kom og Skyggerne flød indover Markerne, og Træklyngerne stod som vældige sorte Gruber, da raabte det i ham efter Byen, hvor han hørte hjemme. Han følte det straks han kom ind i en Gade og hørte Sporveisskinnernes Skrik under Vognhjulene. Byen blev for ham et umaadeligt Væsen, som han kjendte og var fortrolig med. Udenom Byens Larm var alle hans Nerver som afhugne og hjælpeløse. Ude paa Landet følte han selv det varmeste Sollys isnende, han frøs og syntes han

var nøgen. Og nu hadde han gaat i Græs en hel Dag. Det hadde været en sørgmodig Dag. Han hadde gaaet der med sin heftige Uro. Hadde hørt Vindens skyllende Hvisken i Træerne og set dens lette Gang henover Engene; den vaklet vesterud, hvor nye Sletter aabnet sig, og hvor gyldne Kreaturer blinket.

Nu var han i Byen igjen, hos sig selv. Han gik indunder Telefontraadene, under det blaalige Glimt i de elektriske Ledninger. Det gynget i hans Bryst. Han gik gjennem en myldrende Gade og fandt Ro og Hvile i Menneskesværmens evige Plappren, et Velbehag ved at gli ved Siden af og forbi andre Mennesker og føle alle de mange Blikke, som krydsedes, alle de mange Øine, hvori Længslerne stod aabne og raabte. Der gik Hundreder Væsener forbi ham i Minuttet, Hundreder Hjerner, som alle tænkte sine egne Tanker. Han hadde en Fornemmelse af, at hans Sanser veiret i denne Luft, som var yr af Drømme og Attraa, at han spredte omkring sig usynlige Føletraade, som soknet i Sværmen efter hemmelige Tanker. Alt samlet sig hos ham til en egen dirrende Stemning, den glidende, raslende Støi af Menneskekroppene, Buelysenes Fræsen over hans Hode, Automobilernes varslende Raab — Gaden laa foran ham i hele sin Længde, dyngende fuld af Liv og Farver, det glimtet af Metal og gyldne Inskriptioner, de elektriske Lygtestolper rendte op fra Asfalten som Raketter, og

Lamperne heldte Skaale af Lys udover den vrimlende Færdsel. Langt derhenne gik Gaden ind i den braasorte Himmel, sluttet op i en Knytnæve af Lys. Han vandret fremover langsomt med Hodet let bøiet tilside, ligesom han lyttet efter Musik. I denne deilige og hede Menneskeluft var hans Hjerne en Djungle, hvori Tankerne gik som Rovdyr.

Ind i denne Stemning skar saa Angsten uanmeldt og forfærdelig. Den kom saa pludselig, at han maatte stanse et Sekund. Han kjendte den rent fysisk, en Smerte, som vokste og vokste og trykket mod Hjertevæggene. Og saa gled den op gjennem Rygraden og ind i Hjernen. Hans Puls banket heftig. Angsten steg. Han syntes den blev baaret mod ham, og han kjendte dens Tryk stadig tungere. Angsten kom fra et bestemt Punkt, den kom fra Gaden, fra et bevægeligt Væsen, som var i Marsch mod ham. Hans Hjerne var næsten lammet, hans Tanker flagret i meningsløse og svage Rykk; han syntes det ringet et Sted i Nærheden, en skarp og fin Klokke. Og nu skar det paany gjennem ham: det er en Telefonklokke han hører, den ringer ikke nu, den har ringet en Gang og det er bare Klangen af den som spøger i hans Forestillinger. Midt i Gadens summende Tramp, etsteds i Færdslen, i det lysende Baand af Menneskeøine og Ansigter, som driver forbi ham, synes han at se et Ansigt, et halvt udhvisket

Syn af en høi bleg Mand med lyst Overskjæg. Nu synes han, at Ansigtet kommer nærmere og staar ligemod hans, og i samme Øieblik gaar Angsten i Bølger gjennem ham. Han ved, at der er et Menneske i hans Nærhed, fra hvem Angsten kommer. Nu maa Mennesket være *her*, det gaar forbi ham. Hans Blik jager ind i Vrimlen, hvem er det? hvor gaar han? Men selve Angsten, Feberen, slører hans Øine, hans Hjerte gaar i store og tunge Greb. Blodet trykker over Hjernen, og han ser ikke længer noget rigtig klart, alt flyder forbi i en lysdirrende Taage. Først nu blir han opmerksom paa, at han staar og støtter sig mod en Speilglasrude, han holder den flade Haand mod det kolde Glas og føler en lummer Brænden mellem Fingrene. Saa pludselig *slipper* Angsten, den har ikke længer saa voldsom Magt over ham, den forfærdelige Gyngen inde i Brystet gir sig efterhvert. Mennesket er gaat forbi. Han vender tilbage til sig selv. Han hører igjen Larmen slaa mod sine Øren. Han hører Stemmerne tydelig. Han har været inde under et Tæppe. Nu er der atter aabent omkring ham. Han kan se Ansigter igjen. Og Menneskenes Hænder; Enkelthederne i deres Klær, Knapperne, de smaa dagklare Glimt fra Smykkerne. Mange Øine glimter igjen mod ham, og Latteren fyger omkring snehvide Tænder. Han er paany midt i Gaden.

Men han er blit mat og træt efter Lidelsen. Han føler Trang til Hvile og speider efter en Kafé, hvor han kan sætte sig ned. Nu husker han paa, at han har Venner ogsaa i denne By, og han gyser ved Tanken om, at han ikke skulde faa Lov til at være alene. Han tænker paa den besynderlige Fornemmelse, han nys har havt, den synes ham nu uvirkelig og uforstaaelig. Det er ligesom han skulde være vaagnet efter en Drøm. Endnu i Opdriften fra Søvnen staar Drømmen for ens Bevidsthed, i Virkelighedens klare Lys, endnu i nogle Sekunder, et Minut eller to, har man en Forestilling om at ha gjennemlevet noget i Drømmen; men saa bæres pludselig det hele langt bort. Saaledes ogsaa med den store Angst, han hadde fornemmet. Nu forstod han den ikke længer. Men han husket, at den var kommet ganske voldsomt og med én Gang, hadde vokset hurtig til den hadde været nærved at lamme ham. Og saa var den stilnet. Gik der da et Menneske omkring i denne Verden og bar paa en frygtelig Angst, som han var blit delagtig i? Hver Gang Angsten kom over ham, syntes han, at han levet i en fremmed Tilværelse, bestandig ringet denne Telefonklokken i hans Øre, — med en fjern og dog nær Klang, en grusom og dirrende Klang og han syntes, at han saa en høi blondskjægget Mand eller følte med alle sine aabne Nerver et saadant Menneske i

sin Nærhed. Og nu hadde dette Menneske været der, det hadde baaret Angsten mod ham, gjennem ham og bort fra ham. Han vidste det.

Han kom ind i en stor Kafé, et uhyre hvidt Rum, hvor Taget var en Stjernevei af gnistrende Lys. Restaurantens heftige Larm bruste mod ham. Men der var Harmoni og Ro i Larmen. En fortættet Glans i det mægtige Service, som var spredt udover Bordene, en jevn Stigen og Falden i Menneskerøsternes Sus, hvorfra en enkelt Stemme, eller Latter nu og da flagret op i Cigarrøgen som en Lærke i blaa Foraarsluft. Kaféens Liv mangedoblet sig og druknet i Speilvæggene, Rummet blev uden Grænse. I denne klingende Larm, i denne bedragerske Uendelighed, følte han sig straks vel; han følte sig aldrig saa herlig alene, som mellem mange ukjendte Mennesker. Det glædet ham, at her ogsaa var Musik. Han vidste, at han nu vilde bli gjennemilet af Savnet igjen, af det stille og vemodige Savn, som saa ofte gik i Angstens Spor. Et Savn som han ikke kunde forstaa, men som bar hans Tanke mod Mennesker, der var langt borte fra ham eller døde. Han var nu vár og følsom for ethvert Indtryk, enhver Stemning, som kom. Han skjalv ved hver Tanke, som et Træ, der skjælver i Vindens sagte Gliden —

Og nu sad han her og lod et og andet Minde jage gjennem Sindet. Han syntes han var hjemme, i et Værelse, han engang hadde havt. Ved Siden

af hans Bord stod en Lænestol, hvor hun, den lille hadde siddet saa mangengang. Han husket hendes forskræmte, søgende, ofte lystig blinkende Øine. Og hendes fordringsløse, lidt fattige Paaklædning. Han likte Fattigdommen, han hadde en sygelig Tilfredsstillelse af at se ind i den. Der kommer intet vakkert uden fra Fattigdommen. Hvor findes slige stille og dybe og vidunderlige Øine som nede i den bundgraa Fattigdom, hvor gaar Livets Marsch gjennem Sekunderne med en heftigere og mere forbittret Glans? — Hun hadde ikke været vanskelig at vinde, men hun blev ham hurtig ligegyldig, mens hendes Hengivenhed til Gjengjæld steg, fordi hun ikke kunde tænke sig noget andet i sin lille Tankeverden. Nu saa han disse Øine i Lænestolen, de blev trætte efterhaanden og Huden omkring Nakken og om Kindernes brune og fine Bøining tabte sin gyldne Glans. Hendes Skridt gik ikke længer saa legende raskt opad de mange Trapper. Hendes Læber blev sammenklemte og tørre. Nu er det seks Aar siden hun døde. Han gik ikke til hendes sidste Sygeleie og var ikke i hendes Begravelse. Men han hørte om den, det var en Dag i Løvfaldstiden, en raa og kold Høstdag under en vaad Himmel. En blinkende klar Vintermorgen gik han op til Kirkegaarden og fandt frem til hendes Grav, den var liden som hende selv, næsten en Barnegrav, Sneen laa blank og hvid over den i svag Høining. Og nu

hadde hun været død i seks Aar. I seks Aar. Han skulde aldrig mere se hendes Øines gjenkjendende Glædesblik, naar hun var i Gang mod ham, og han stod stille med Vaarfrakken over Armen og ventet paa hende . . . Han kjendte en syg og rusten Hulken i Struben og han tænkte paa Døden, som bærer Minderne stadig længere ind i Evigheden, til de staar skyggeagtige i Tidens Skumring. Og et nyt Billede fulgte. Han var fjernt nede i Aarene, nede i sin egen Barndom. En stille Sommeraften i en liden By. Han gik forbi en stor aaben Løkke med høit Græs, hvorover Myggen svirret i den sjøgrønne Luft. Han skygget for Øinene og saa udover Løkken, kjendte han nogen? Han raabte et Navn: Dagny! En hvid Barnekjole reiste sig op fra Græsset.

Savnet var over ham. *Det*, som Menneskene ikke har Ord for, som intet Menneske kan fortælle, for intet Menneske ved, hvad det er. Savnet, som bærer ens Tanke mod Tidens ustanselige og ubarmhjertige Ilen. Som lar en høre Timernes og Dagenes Nedstyrten i Evighedens Afgrund, Savnet, der næres af alt, som er forbigangent, eller som snart er forbi, af Kvældsolens matte Straaler, af faldende Løv, af Bevidstheden om Aarstidernes evige Vekslen. Og der gaar gjennem det stumme og forsagte Savn en tindrende Længsel efter at faa leve om igjen det legende Liv, se igjen en solvarm Dag som man husker, mødes igjen med et Menneske fra den Tid som er forbi, forbi.

Kanske følte han dette Savn stærkere end andre Mennesker. Det kom i Angstens Følge. Naar Angsten hadde dirret i hans Nerver og gjort dem skjælvende følsomme, da strømmet Savnet til og suget sig fast. Kanske var det Angsten paa en anden Maade. Han trodde, at Menneskene alle engang maatte dø af Angst. Var han et ensomt Menneske i Nutiden med al Fremtidsmenneskets Skræk drivende gjennem sig? Han sad her med en Anelse mod Fremtiden, som naar man faar en bestemt Følelse af Dødens Nærhed. Han synes, han kunde fornemme en Aande fra selve Mennesketilværelsens dybeste Gruber, de store Gaaders lydløse Tog drog forbi, Skyggerne omkring Menneskenes Liv la sig over ham, men han kunde intet forklare og intet forstaa. Han ligesom lyttet med hele sin Sjæl og ventet, at et Dryss af Stemmer skulde komme mod ham og mod ham alene, en Mumlen fra Uendeligheden, men han kunde intet høre uden Stilhedens fine og blinde Spind.

... Han kvakk op af sine Drømmerier ved at høre Musikinstrumenters Klimpren. Han løftet Hodet. Al Kaféens Larm slog sammen over ham, og hans Øine blændedes af de elektriske Lampers hvide Glød. Han hadde været fuldkommen borte et Øieblik. Nu glædet han sig igjen over Menneskelarmen og over Musikken, som skulde komme. Han bildte sig ind, at han ikke var musikalsk. Han kunde synes om at sidde i et

Theater, stirre ned i Orkestergruben, hvor de hvide Nodeblade skinnet, og lytte efter den meningsløse Surren, som fremkom, naar Musikinstrumenterne stemtes. Han maatte tænke paa et loddent Rovdyr, som fór henover Strængene med klorende Poter og vilde løs. Han kunde ikke fordrage lange Orkesterstykker. Det pinte ham at se de svedige Musikanter mod Slutningen af en Symfoni. Og naar Symfonien var forbi, styrtet de omkap hen til Toilettet, Symfonier varer jo saa længe. Men han kunde glædes ved smaa melankolske Sange. Og saa glansfuld Militærmusik, som satte hans Sind i Svingninger mod store og herlige Optrin.

Men hvorfor gik det ikke løs? Hvorfor spilte man ikke? Pludselig begyndte Folk at klappe; en Herre med Nodeblad i Haanden steg frem paa Podiet. En Sanger. Han saa paa Sangeren og kunde ikke rigtig forstaa . . . Naa, saaledes, en Sanger. Et heftigt Raseri betog ham, en Ærgrelse saa stor, at han begyndte at skjælve. Han hadet Sang som Pesten, denne Form for Velklang, der ligger den menneskelige Stemme saa nær. Saa skulde han alligevel ikke faa Musik. Han blev sentimental af Rørelse. Nu vilde han hjem. Klokken var allerede tolv, og det var mørkt udover Markerne. Han vilde gaa en lang Omvei, saa han kunde faa vandre en Times Tid henover Landeveien og i Mørke under de gyngende Trær.

En Stund efter var han ude af Byen.

Da var det, at han for første Gang det Aar mærket Høsten.

Blæsten ilte mod hans Bryst. Den bar med sig i sin Favn en ny Aarstid, som nu skulde komme. Sommeren var færdig igjen, den var modnet allerede og knakk sammen overalt. Forbi var de drivende hvide Dage, da Æbletrærne blomstret. Kornakrene var afmeiet, hans Syn skulde ikke længer hvile udover de store, gule Flader, som i sin urolige Duven var som et Hav af deilige Nøddekjerner. Ogsaa denne Sommer var gaat med i Aarenes Skred. Alt var forbi. Han gik over Engen i det skumrende Halvlys. Aa, der stod et heftigt Savn i ham, denne Dag hadde været lang og sørgmodig. Hvor hadde han ikke været nøgen og frysende i Solskinnet. Tænk, hvis der nu hadde været Vaar og han kunde gaat over øineblaa Blomster og traadt dem ned. Men istedetfor Blomster, som raabte op fra Jorden, hadde han vindsygt Græs under sine Fødder. Om en Maaned eller to vilde Markerne ligge klamme og frostrøde i Solens skraa Straaler. Han taalte ikke Høsten, den kom over ham som en Forudanelse om en stor Fare. Og under Høstdagenes hurtige Gang, styrtet alle Minderne over ham, alle de smaa pinefulde Sekunder i Livet, hvori han hadde gjennemlevet noget saart og ulykkeligt, samlet sig i en uhjælpelig Tristhed . . . Han stanset og saa udover Sletten,

mod Syd, hvor det var allermørkest. Dér, vidste han, laa Sjøen. Og saa gled der ud af de forfærdelige og stumme Savn, som nu dønnet i hans Hjerte en enkel og forsagt Tanke, et lydlyst men rystende Raab, mod hvad? Kanske mod et Navn, et Navn, og to blomsterblaa Øine.

. . . Han stod stille en Stund udenfor det Hus, hvor han bodde. Endelig gik han ind. Hans Skridt knirket i Trappen. Han gik langsomt opover og vidste med sig selv, at nu kom en ny Følelse af Angst, den som bestandig viftet mod ham, naar han gik opover mørke Trapper, hvor han var kjendt. Han hadde aldrig denne Følelse, naar han gik omkring i ukjendte Bygninger, selv om han maatte famle fremover i Bælgmørke. Men der hang noget igjen af ham selv i denne Trappe. Han hadde gaat der mange Gange opover og nedover. Den var som en kringlet Grubegang. Den hadde baaret mange Menneskers Skridt gjennem Aarene, mange Folk, som hadde gaat her var døde forlængst eller reist. Men alligevel var det, som om noget var tilbage efter dem. Trinenes svage Knirken løftet frem et Ekko fra andre Menneskers Trin eller fra hans egne. Og naar hans Haand berørte det glatte Gelænder, syntes han at mærke alle de Hænder, som før ham hadde grebet om det, Kvindehænder og Mandshænder og Barnehænder, nogle kolde, andre tørre, andre angstdirrende. For der gaar megen Angst gjennem en saadan

Trappestrube, Angst som ligger og gyser stille i Krogene eller stirrer graalig og taaget ud af den blinde Nattelysning i Vinduerne. Man faar Lyst til at vende sig om, for det er ligesom noget gaar efter en, stille og uden Larm. Skridt, som man fornemmer, men ikke hører og som stanser, naar man selv stanser for at lytte, det puster etsteds omkring en, det famler over Dørlaasene, hvor saamange Menneskers Hænder i Aarenes Løb har grebet. Det er Ekkoet af Menneskenes Liv som møder ens Sanser i en saadan Trappe, hvor man er kjendt og fortrolig, en Vrimmel af Klang, som Mørket blotter og som ikke høres, naar man lytter, fordi den glider ind i selve Tausheden, Lydløsheden.

Og nu, da han gik der med alle sine Nerver skjælvende under Angstens og Savnets søde Lidelse, følte han det tydeligere end ellers, at han ikke var alene, men at der omkring ham i Mørket puslet et Liv, eller en Gjenklang af Liv, af Dagens Liv eller af længst henrundne Tiders Bevægelser og Stemmer.

Han gik langsomt opover Trappen; han hadde ingen Frygt, fordi denne Angst var en anden end den sedvanlige, den som kunde styrte over ham, selv naar han gik blandt mange Mennesker og som da stod hvid og iskold for hans Øine ... Han tænkte paa det uhyggelige Øde, der hvilte over de Huse, som længe hadde staat tomme, eller over Ruinerne; d e r fandtes ikke længer

noget Ekko af Fordums Liv, Tiden hadde suget det op under sine Aar, de tomme Vinduer stirret fabelagtig mørke ud i Natten og hele Huset gav et Billede af Forgjængeligheden og Døden, et stumt og skrækkeligt Raab om alt det, som var forlængst forbi —

. . . Han hadde to Værelser, et stort Arbeidsværelse, som vendte ud mod Haven, og ved Siden deraf et Soveværelse. Idet han traadte ind, hadde han Vinduet ret imod sig. Han kunde se Silhouetterne af Trætoppene staa som en stivnet, kulsort Sjø over Karmen, bagenom hang den dybblaa Septemberhimmel uden Skyer, men med en Funklen hist og her fra de store Stjerner. Hans Lampe stod midt paa Bordet og tegnet sig som en sort Buste mod det blaa Natteskjær fra Vinduet.

Han lukket Døren, tog sin Frakke af og la den ovenpaa Sofaen, for han vidste hvor Sofaen stod, skjønt han ikke kunde se den. Saa famlet han omkring efter Tændstikkerne. Mens han holdt paa med det, husket han, at han hadde glemt at ta Nøklen med sig ind, den stod i Døren paa Udsiden.

Nu hadde han Tændstikkerne, saa vilde han først tænde Lampen og derefter aabne Døren og hente Nøklen. Han følte sig ikke længer vel med den blaalige Lysning fra Himlen; nu kunde han skimte Papirerne paa Skrivebordet; Stolrygge, lidt af en poleret Bordplade, et Askebæger og

nogle gyldne Glimt fra Bogreolen fl⌀d omkring i Mørket. Tændstikken fræset besværlig, der var fugtig Luft i Værelset, Høstluften var trængt ind . . . Lampen blev tændt, og han kunde nu se alle de kjendte Ting, alt stod, som han hadde forladt det. Dér stod Skrivebordsstolen, lidt skudt ud fra Bordet. Den saa indbydende og velbehagelig ud, som om der allerede sad én i den og hvilte Hænderne paa Stolarmene. Han syntes Stolen lignet ham selv, han hadde siddet i den saamange Gange; det var som naar han saa sin egen Frak og Hat hænge paa en Knag, han syntes det var ham selv som hang der. Saaledes, tænkte han, sætter Mennesket sit Præg paa enhver Ting, som det har i sin Nærhed. Dets Bevægelser og Tanker, dets Stemme hænger igjen i et Værelse, hvor det har bodd. Man synes at mærke Mennesket længe efter at det er borte. En Mand har i Aarevis benyttet en Stol, som var ham kjær og magelig. Saa dør han og den tomme Stol staar tilbage. Men han sidder i den endda. Man synes, at det knirker i den og usynlige Fingre famler omkring dens Puder.

Han saa mod Vinduet og gyste uvilkaarlig. Nu saa han ikke længer Skjæret af den septemberblaa Himmel. Alt var rullet sammen og et kulsort Mørke traadte istedetfor; det trængte lige indpaa Vinduet, var klistret fast som et loddent Tæppe. Lampelyset kunde ikke gjennemtrænge det. Dette forfærdelige Mørke, som slet ikke

syntes at ha nogen Bund, berørte ham ilde. Det la Tyngsel over ham. Et Øieblik hadde han Følelsen af at befinde sig indeni et sunkent Skib. Han var paa umaadelige Dybder, hvor Havet var sort og der ikke fandtes Liv. Han ledte nervøst efter Gardinsnoren. Saa husket han, at der slet ikke fandtes nogen Rullegardin til dette Værelse. Han greb hurtig Lampen og bar den ind i Soveværelset. En Jagen gik gjennem ham, en let Rysten, som fik hans Hjerte til at bævre. Herinde var Gardinet rullet ned. Han beroligedes ved at befinde sig i et Værelse, et afsluttet Rum med fire Vægge. Derude stod jo et aabent Gab ud mod et bundløst Mørke.

Han vendte sig om. Nu hadde Natten igjen sunket lydløst gjennem Ruden derinde. I Begyndelsen kunde han intet se, men da hans Øine hadde vænnet sig til Mørket, skimtet han den tomme Stol, — han saa utydelig dens to bøiede Arme, ellers intet; Mørket sad i den.

Han trak hurtig Portiererne for og tog Plads i en magelig Kurvstol, som han hadde staaende ved sin Seng. Her blev han siddende længe og lytte. Det vilde ha glædet ham, hvis han nu hadde hørt en eller anden Lyd, øde Skridt i Trappen, Larmen af en Dør, som blev slaat igjen, en menneskelig Stemme ovenover ham eller under ham. Fremforalt en menneskelig Stemme. Men han hørte intet. Det var som det hele Hus skulde være uddød og alle Mennesker borte. Det hadde

hændt ham, naar han vidste, at han var alene, om Natten paa en Landevei eller om Dagen i en mørk Skog, at den Tanke var faldt ham ind: Hvor langt er det nu til det nærmeste Menneske, kan et høit Raab naa det? Ængstelsen var da bestandig kommet over ham, ikke Ængstelse for at der skulde tilstøde ham noget, men for at han aldrig skulde naa frem til Menneskene. I hans Hjerne gik en forvirret Tanke om, at han vandret omkring i et uddød Land. Lyden af den første menneskelige Stemme han hørte, kunde da gaa som et lyst og venligt Glædesskud mod ham, og Synet af den første Menneskebolig, eller det første Liv, en løbende Hund, eller en Bøling, som bevæget sig langt ude paa en Mark, berøre ham festligt. Og nu sad han her og forvirret sig ind i de samme Tanker om, at han var saa forfærdelig alene og at han ikke med sit Raab kunde kalde et Menneske tilhjælp.

Men frygtet han noget?

Ja, han frygtet noget. Men hvad?

Han saa paa Lampen. Dér stod den paa Bordet i melkehvid Stilhed. Ikke et Knepp hørtes i den.

. . . Medens han sad og følte sig omklamret af den forunderlige Stilhed, der ligesom spærret hans Øine op og gjorde dem store og skræmte, gled hans Tanker tilbage til hin Kvæld paa Hotelværelset, da han første Gang hørte Telefonklokken ringe. Det var i de Timer, da Angsten begyndte.

Den hang igjen i Væggene efter et andet Menneske, den stod ud fra Væggene som et Tæppe af varme Sylspidser, og den gled op i hans Hjerne fra det hvide Pudevar, hvor den anden hadde hvilt sit skjælvende Hode.

Siden hadde han ikke levet en rolig Dag. Angsten vokste i ham for hvert Døgn. Han var aldrig fri den. Hvad skulde det bety, at han hadde saadan Skræk for at aabne Aviserne. Han jaget gjennem Spalterne med febersyge Øine, han ledte efter noget, men han vidste ikke selv hvad, og hvorfor hadde han saadan Skræk for Breve; naar han ikke kjendte Skriften udenpaa et Brev, kunde det bli liggende ulæst flere Dage i hans Lomme. Eller hans Skræk for at aabne Døre og gaa ind i tomme Værelser. Naar han stod udenfor en Dør, fór det bestandig gjennem hans Hjerne: Hvad nu? Hvad vil du finde derinde. Gaa ikke ind, Værelset er mørkt, gaa for Guds Skyld ikke derind! Og naar han tok i Klinken og hørte Laasens Skraben mod Dørfyldingen skar det i ham. Naar han saa stod i det tomme mørke Rum, skyndte han sig at lukke Døren, og han blev staaende hjertedirrende og vente paa at noget skulde komme. Men dette *maatte han møde alene.* Ingen maatte komme efter ham ind i Værelset. Saa gled pludselig Angsten af ham, og han fik en let Frysning som om et Kuldegys var faret forbi, han var igjen sig selv og forstod intet.

Han hadde to Menneskers Følelser; han kjendte sig selv igjen, naar han gik omkring modtagelig for ethvert Indtryk, naar han skjalv, fordi Kvælden kom, naar han om Morgenen var bange for at trække Gardinet op og staa med Ansigtet mod Morgenens tindrende hvide Lys, eller naar han mødte Høsten i det gule Løv eller i den flammende røde Brand mellem Havens Gjærdestaver. Men han var et andet og fremmed Menneske, naar der pludselig kunde styrte over ham en heftig Lyst til at svinge ind i en Sidegade for at undgaa at møde nogen. Han vidste han var et andet Menneske enkelte Nætter, naar Drømmene bar ham til fjerne og forunderlige Steder, og han hørte Stemmer, som ikke før hadde lydt i hans Øren.

Etsteds i Verden gik et Menneske omkring. Et Menneske, som hadde git ham noget af sin Sjæl. Det var blit en Sygdom hos ham. Uendelig fine Svingninger, evighedssmaa Mikrober fra dette Menneskes Angst hadde sat sig fast i ham og bredte sig stadig mere. Endnu saa han forundret paa dette, men han vidste, at den Tid snart vilde komme, da der vilde staa et rygende Had i ham. Vilde han aldrig komme ud af det? Skulde Angsten brede sig og tilslut overmande ham?

Aa, denne Lampen som stod der paa Bordet med sin hvide Kuppel. Den var som selve den stille Rædsel, som et stort hvidt Øie uden Pupil. Han vendte sig bort fra Lyset; en Knasen i

Kurvstolen jog gjennem Stilheden. Han fór sammen igjen. Hvor var han ikke opskræmt. Han samlet alle Lyd i sig. Det kunde være en Knirken, en Klokkes Slag, Skridt paa Gaden, han trak alt til sig som en Magnet og følte hver Lyd stikkende og ubehagelig.

For at faa sine Øine bort fra Lampen gik han hen og skjøv Portiererne for det andet Værelse tilside. Han hadde endnu Lyset paa Øiehinden, og forunderlige røde og blaa Lysdyr fløi omkring i Mørket derinde. Men om lidt kunde han skimte den polerte Bordplade igjen, den laa med Vandspeilglans i Mørket. Og saa mødtes hans Øine af Mørket udenfor det store Vindu, dette Fabelmørke, som var ibenholtssort og trængte paa og trængte paa. Men han kunde ikke længer se Stolen foran Skrivebordet, den brede Stol med de rummelige Arme. En latterlig Tanke faldt ham ind: Kanske var den der ikke længer, kanske var den flyttet, eller kanske *sad der én i den.* Et Menneske, som han selv ikke kunde se, men som inde fra Mørket stirret paa ham.

Han blev nervøs og irriteret og ængstedes for sin Nattero. Naar hans Fantasi blev saaledes opjaget, gik bestandig forvirrede Syner og Drømme gjennem hans Søvn. For at berolige sig løftet han Lampen høit i Haanden og gik ind i det forreste Værelse. Han blev staaende ved Døren og se sig om. Alt var som før. Lyset svømmet udover Møblerne og blinket i Fotografi-

rammerne. Men han syntes ikke længer Værelset var saa hjemligt og hyggeligt, som han vilde ha det. Kakkelovnen stod der i Hjørnet kold og sort, Stolene stod aabne og ventet paa, at nogen skulde hvile sig i dem. Der var noget hjemløst og livløst over Værelset, som virket uhyggeligt. Han tænkte ved sig selv: Det ser ud som om Mennesker har forladt dette Værelse i Skræk og overladt det til andre, eller til *noget andet.* Kanske til Mørket som trykket paa. Det var iallefald ubeboeligt med dette aabne Gab av Bælgnatten. Uden at tænke nærmere over, hvorfor han gjør det, gaar han hen til Døren og lytter anspændt. Han synes formelig han hører Stilheden derudenfor, Luften suger den opigjennem Trappestruben. Og mens han staar her og lytter, falder det ham ind, at han har glemt noget og at dette indebærer en Fare eller en Ulykke. Han grunder en Stund paa, hvad det kan være, han har glemt, men hans Hjerne er i dette Øieblik opjaget og dirrende, Tanketraadene glipper, han kan ikke tænke en Tanke tilende. Det er maaske slet ingenting han har glemt.

Saa gaar han ind igjen i sit Soveværelse med Lampen. Han trækker Portieren for og føler sig igjen roligere. I det forreste Værelse hviler Uhyggens Skygger i Krogene og Rædslen synker ind over Møblerne med Mørket. Han skiller sig af med Trøien, Vesten og Støvlerne og lægger sig halvt afklædt paa Divanen, ligesom man en

stormfuld Nat ombord i et gyngende Skib er bange for at krybe tilkøis.

Og saa lar han Lampen brænde, skjønt han synes det i Grunden er taabeligt. Han som ingensinde har været mørkræd og som ved med sig selv, at han ikke er feig, han vil for alt i Verden i denne Stund ikke undvære Lysskinnet. Hadde han bare en Skjærm, for det piner ham at maatte se paa Lampens hvide Øie . . . Det hadde nu flere Gange hændt ham, at Lampen hadde brændt den ganske Nat. Og ofte hadde han ligget i pinefuld Halvslummer med alle Klærne paa. Det var som om han vilde være forberedt. Han ventet, at noget skulde komme.

Hvad kunde Klokken være? Klokken var henved halv tre. Om etpar Timer vilde Morgengryet lægge sine graa Lysfingre paa Byens Vinduer. Det var endnu længe til.

Han ligger og hviler Hodet i Haandfladerne og kjender Blodets nervøse Prikken i Aarerne. Nu forstaar han, hvordan alting bare bygger og bygger paa hans Nervøsitet og Angst, Natten og Sollyset, Høstens rustbrune Brand i Trærne og Sekundernes blodige Dryppen, alt flytter ham ligesom fremover mod Døden og Undergangen . . . Han er nu inde i en halvvaagen Slummer, hvor Tankerne og selve Tilværelsen glider ud i en Anen, Bevidstheden om Nuet dulmes og lægger sig tilhvile, og en varm Taake stryger henover ham og lukker hans Øine, mens Fornemmelsen af

Lyset i Værelset, som endnu svirrer i Fibrene under hans Øielaag, bærer ham ind mellem underlige og søvndyssende Farver; det er Overgangen til Søvnen. Og i Søvnen kom Drømmen.

Han var i et fremmed Rum igjen, Gulvet var helt dækket af et Tæppe, vævet i et underligt Mønster: Et Virvar af Hænder, som krystedes, Fingre, som greb omkring hinanden, bønfaldende Hænder, knyttede Hænder, hvide, fortvilede Hænder; det hele var som en stille Sjø, hvori en stor Menneskemængde druknet. Men han saa ingen Ansigter, bare Hænder, bare dette vilde Virvar af Fingre. Idet han gik henover Gulvet, syntes han at gaa over noget mygt og gyngende. Han vilde ud af Værelset, men han fandt ingen Dør, ogsaa Væggene var Tæpper. Tykke, folderige Tæpper, som hang urørlig stille. Disse Tæpper hadde en underlig Farve. Det var en ny og fremmed Farve, som ikke før var set. Han kunde ikke fatte, hvad denne Farve lignet. Den var fjernest fra rødt, den laa i Nærheden af det violette, en blass og gyselig Absintfarve, som maatte findes etsteds dybt inde mellem Verdensrummets Kloder, langt borte fra Menneskene. Den virket farlig og sygelig. Og pludselig fôr det gjennem ham: Det er Vanvidsfarven, det er *selve Vanvidsfarven.* Og den bragte med sig en Stank, som han havde fornemmet trykkende før, en sød og brunstig Dyrestank . . . Nu saa han, at Værelset ikke hadde Tag. De

tykke, lumre Tæpper hang ned fra en forfærdelig Høide. Han fulgte dem med Øinene opover til de tabte sig i Mørket. Over ham var Mørket, han saa lige ind i den kulsorte Himmel. Og det var en fremmed Himmel, han saa ingen Stjerner, bare en Uendelighed af Mørke og Kulde. Da begyndte han at skyve mod det ene Tæppe, han hadde en kvælende Tyngde i Halsen, Mareridtet var over ham igjen. Han vilde bort. Og Tæppet gav efter. Han skjøv og skjøv, det myge gyngende Gulv fortsatte indover med det samme underlige Mønster, forvredne Hænder, hjælpeløse Fingre. Tæppet blev tungere, jo længer han kom frem, og tilslut overmandet det ham og drev ham tilbage med sin uhyre Vægt. Det gled lydløst ind i sin oprindelige Stilling, og saa hang det der roligt som før med sine tunge Folder, som randt ned fra Mørket høit ovenover ham . . . Han vaagnet i et Gisp.

Men Søvnen og Trætheden gik saa tungt i ham, at han kun et Øieblik saa sit Værelse i Lampens stille Skin. Og saa med en Gang var han dybt nede i Søvnen igjen.

Da var det ligesom der gled en Væg tilside for hans Øine, en blank Metalvæg, som faldt sammen med et Smeld. Og nu saa han pludselig et mildt rødligt Lys — og var med en Gang i *den anden Del af Værelset.* Han gjenoplevet paany Begivenheden fra hin Nat paa Hotellet. Da hadde han kun set Værelsets ene Hjørne

med Vinduet og Telefonapparatet paa det sorte Mahognibord. Men nu befandt han sig i den anden Del af Værelset. Han saa Lampen, hvorfra det røde Lys kom; den var af dybrødt Glas og hang ned fra Taget som en stor Bloddraabe. Ret under Lampen sad en Kvinde i en silkebetrukket Lænestol. Hendes Haar var sort, hendes Ansigt blegt. Hun hadde en blaa Kjole paa og sad og lekte med en Vifte. Han kunde se alt overordentlig klart, men han var uden Forundring over hvad han saa, fordi han syntes, at han selv var tilstede og at det altsammen var rimeligt og selvfølgelig. Fjernt henne fra, fra selve Bygningen, men fjernt henne fra bares glidende Toner af Dansemusik mod hans Øre. Men han vidste, at Musikken ikke vedkom dette Værelse eller de Mennesker, som var her. For der var andre Mennesker i Værelset, men foreløbig saa han kun Damen i Lænestolen. Der var Fest et Sted i Huset, indimellem Musikken klang glade Menneskers Støi. Men denne Fest vedkom andre. Han hadde ogsaa en Følelse af, eller han *vidste,* at Værelset laa høit oppe i Huset, som var meget stort og som rummede Mennesker, der slet ikke kjendte hinanden. Alt dette dæmret i hans Bevidsthed. En hel Viden samlet sig hos ham, straks da han saa Værelset og den røde Lampe og Damen i Lænestolen. Han vidste langt mere end han kunde se. Men det bidrog igjen til at gjøre Drømmen overordentlig virkelig. Han hadde

en forunderlig Dobbeltbevidsthed om, at han selv var tilstede i Værelset, men at han samtidig var en anden og langt borte. Og gjennem det hele gik som et mygt og fint Spind Forestillingen om, at alt alligevel kun var en Drøm. Han vidste, at noget nu skulde ske, men der var ingen Nysgjerrighed, ingen Spænding hos ham, for han vidste ogsaa, *hvad* der skulde ske. Han hadde gjennemlevet det altsammen tidligere. Istedetfor Spænding trykkedes han af en stor Angst, som stadig blev voldsommere, og som drev ham mod det ufattelige, mod det grænseløse; det var som om en Afgrund trak ham i en rivende Gliden mod sig. Ligeoverfor denne uhyre Angst stod i en besynderlig Modsætning det ganske tilfældige og dagligdagse, Værelset, det hjemlige Skin fra Lampen, Damen i Lænestolen. Hun smilte og hendes Stemme pludret i hans Øre. Nu vender Damen sit Ansigt til Siden, hun skotter op; han ser hende overordentlig tydelig nu, ligesom han skulde være kommet hende nærmere, han ser Fugtigheden i hendes deilige røde Læber, som hun i dette Øieblik smilende vender mod et andet Menneske, der nu dukker frem i Billedet.

Det er ham, Manden.

Dette Menneske har været der hele Tiden, men det har ikke tidligere kommet ind i denne lille Del af Værelset, som han dennegang ser. Han ser tydeligt det fine, hvide Dun over Mandens skaldede Isse, han er meget høi, hans Ryg

let bøiet. Han har mørk Jaket, graa Benklær, og idet han lægger den venstre Haand over Lænestolens Ryg, glider Mansjetten ned. Han har kulørte Mansjetter. Hans Ansigt sees ikke, derimod hans Nakke. Mennesket nikker mod Damen i Lænestolen, som paany aabner sine Læber til et Smil.

Det er ikke længer en Drøm han har. Det er en blændende og forfærdelig Virkelighed. Samtidig som han fra Afstand ser Mandens Ryg, synes han, at *han er Manden selv.* Det staar for ham i et Flimmer, som naar et Fotografi fremkaldes over et andet. Det er ham selv, som staar der og hviler sin venstre Haand over Lænestolens Ryg; han kjender Silkebetrækkets Kjølighed inde i Haandfladen. Nu er det kanske ikke et Sekund til, at dét skal ske, som allerede *er* skedd.

Han føler Angstens vældige Tag, en Krampe af Skræk, af Fortvilelse og Had. I sin høire Haand holder han *Kniven.* Den har et Metalskaft med Inskriptioner. Hun kan ikke se den, hun ler og pludrer endnu. Hun siger noget, og han svarer, det er Stemmen fra før, den grove Mandsrøst, som siger: Ligesaa . . . *ligesaa* — Og det er fremdeles ingen Drøm, det er Virkeligheden, det er ham selv som siger Ordene, han kan høre dem ru og rustne inde i sin Strube. Men i næste Øieblik ramler det hele sammen, det er som Drømmens Maskineri pludselig gaar

istykker og alle Billeder paa en Gang styrter gjennem hans Bevidsthed. Han hører hendes Raab: *Wilhelm, Wilhelm!* — hvori den fortættede Rædsel stinger, han føler en varm Blodbølge over Haandledet, og saa, i den stumme og forfærdelige Stilhed som følger, pibler Telefonklokken sit grusomme og kolde Klinger. Alt dette tumler over ham i samme Øieblik han vaagner, Drømmen skynder sig med at bli færdig og falder i Kaos . . . Han farer op fra Divanen og ser sig omkring med forvildede Øine, han synes endnu han hører Telefonklokkens skarpe Svirren og føler Blodets varme Skvulp over Haanden . . . Dette var altsaa Forbrydelsen, Mordet, der laa dybt inde i ham som en gaadefuld Anelse. Han kjendte alt igjen, enhver liden Enkelthed, han kjendte Duften af Parfumen i Værelset, Larmen omkring i Bygningen, Billedet var ham fortroligt og levende. Forrige Gang han drømte om Værelset og kun saa det ene Hjørne med Vinduet og Telefonklokken, hadde den samme Skræk som nu grebet ham og den samme faste Vished om, at noget skulde foregaa. Han kunde bare ikke dengang se Menneskene i Værelset og hvad de foretog sig. Men han vidste det hele i en dyb og angstfyldt Anelse, som denne nye Vision blottet til en blændende klar Kjendsgjerning.

Disse Tanker fôr hurtig gjennem hans Hjerne, mens han sad paa Divanen og lod Blikket fare hjælpeløst omkring i Værelset. Skrækken drev

med Blodets voldsomme Jag omkring i hans Legeme. Og det mærkelige hændte, at han slet ikke beroligedes ved at vide sig vaagen og fri for Søvnens Mareridt. Det var ikke alene Drømmens Uhygge, som svævet omkring ham. Det var ogsaa noget andet. Det var ikke Uhyggen fra Drømmen, den som svandt lidt efter lidt, fordi han nu var vaagen og sad i sit eget oplyste Værelse. Men det var en Uhygge, som *kom*, som var i Anmarsch. Han følte det som en stigende Dirren i en Stræng. Og pludselig stod det klart for ham, hvad det var: Han hadde glemt at stænge Døren til sin Leilighed.

Han hadde glemt at stænge Døren —

Han reiste sig op og saa paa den mørke Portiere, som stængte for det andet Værelse. Han husket, at han var gaat derind med Lampen, før han la sig til at sove, og at han da hadde staat henne ved Entrédøren med den bestemte Fornemmelse, at han hadde glemt noget, og at denne Glemsomhed indebar en Fare. Nøklen stod jo i Laasen udenfor. Den stod der som en Indbydelse til at træ ind. Idet han tænkte paa den mørke Trappegang, syntes han at se den hvide Alluminiumsnøkkel bevæge sig mellem varsomme og forsigtige Fingre —

Han greb hurtig Lampen og gik nogle Skridt fremover. Men han stanset paany, ikke paa Grund af den mørke Portiere, men bare ved at *se* paa den. Han var forbittret over denne meningsløse Angst,

men hans Sind var nu saa opjaget og forvirret, saa overlæsset af Stemning og Skræk, at han ikke længer kunde tænke klart. Desuden hadde han en vældig Længsel efter Hvile, en Hunger efter at være alene og lade alt gaa forbi sig i Ligegyldighed. Og hvem skulde vel komme ind til ham, han behøvet ikke at frygte nogen, — hvorfor skulde han paany trænge ind i det andet Værelse, han vilde ikke én Gang til staa overfor det trykkende Mørke i Vinduet, der var som et rædselsfuldt øineløst Ansigt bag de skraa Gardiner. Han satte Lampen fra sig paa Bordet igjen. Men idetsamme han hørte Lampefodens Metalstød mod Bordpladen, kvakk det i ham, og mens han fremdeles holdt Haanden om Lampen, vendte han langsomt sit blege Ansigt og saa sig tilbage over sin høire Skulder — henimod Døren.

Han hadde hørt noget derinde. — Derinde i det forreste Værelse. En ganske svag skurrende Lyd, som om en Dør forsigtig blev skjøvet igjen eller en Laas sluppet tilbage. Var nogen kommet ind i Værelset? Han stod og lyttet i et Minut eller to i den samme Stilling med Haanden om Lampefoden og med Øinene sigtende fremover sin høire Skulder; han hørte intet, men han hadde en gysende Fornemmelse af, at et forunderligt Liv var begyndt derinde i Værelset, af at selve Skrækken hadde listet sig gjennem Døren, forsigtig lukket den efter sig igjen og nu var inde i Værelset i en eller anden mystisk og

ufattelig Skikkelse. Forestillingen om Fabeldyret, som han ante i sine Drømme, og som kom med lydløse og umærkelige Fodslag, er igjen over ham. Rædslen derinde fra virker grusomt, han syntes at se dens Væsen anta Skikkelse af en levende Mund, som ligger paa Gulvet og ler tyst og blodrødt —

Saa med ett hører han igjen noget. Og nu slipper han Lampen og rykker to Skridt tilbage mod Vinduet. Han hører Subb i Gulvtæppet derinde. Nogen *gaar*. Og pludselig ser han, at Portieren bevæger sig. Den bevæger sig ganske svagt nede ved Gulvet, som om en Vind hadde pustet paa den eller varsomme Fingre rørt ved den. Men Bevægelsen gaar opover. Han ser tydelig, hvordan det klorer i Portieren, og tilslut er Bevægelsen helt oppe, og en af Ringene som holder den fast, klingrer lydelig. Saa ser han *Haanden*, en lang og hvid Haand, der kommer frem fra det dybeste Mørke og griber omkring Portieren øverst oppe, Haanden staar dødningehvid mod det mørke Tæppe, og Synet af den suger en forfærdelig Rædsel ind gjennem hans Øienhulninger. Nu kan han ikke længer røre sig, han staar fastnaglet, lidt foroverbøiet, som om han var paa Sprang mod noget, han holder Albuerne frem, ligesom han vil afbøde Slag.

Han synes, at selve Tiden stanser, og at Haanden blir staaende der hvid mod Tæppet i en Evighed. Men det er bare i et Nu, i et lidet

Sekund, at den staar stille, nu skyver den langsomt Portieren tilside, det rasler svagt i Messingringene paa Stangen, og Portieren slaar Folder; men han kan endnu intet se foruden Haanden. Og Haanden tar varsomt og forsigtig, som om Mennesket, den tilhører, er ræd for at vække en sovende. Der er nu en sort Aabning mellem Dørkarmen og Tæppet, Aabningen blir stadig større, og det rasler fremdeles i Messingringene. Saa pludselig ser han i Mørket Glimtet fra to Øine. Disse Øine stirrer ret frem mod ham; han kan høre sin Aande som en Stønnen, og han synes Blodet stanser blytungt i Aarerne. Disse Øine, han ser, er Menneskeøine, og de lyser med en forvirret og heftig Glans, de skinner i Mørket. Tæppet skyves helt tilside. Mennesket blir staaende. Under Øinene derinde ser han i den svage Lysning en graalig Skygge, som naar ned til Gulvet, paa begge Sider af denne Skyggesøile ser han to lysere Pletter, det er Hænderne, de hænger ret ned og alt er ganske stille undtagen Øinene, hvori der blinker en sælsom og angstfyldt Stirren. Øinene er fæstet paa ham, og han synes de rammer ret i hans egne Pupiller. Han staar der i en eneste Skjælven, uden Tanker, uden Forstand, fyldt til Randen af Angst, og venter paa, hvad der nu skal ske. Mennesket træder ind i Værelset, han hører slet ikke Skridtene, det er som om en Skygge kommer. Men nu staar Mennesket midt

i Lyset, og han ser straks, hvem det er. Det er Manden fra Mordværelset, det gaadefulde og forfærdelige Væsen, som har sluppet Skrækken løs paa ham. Nu stanser Manden igjen. Han har ikke de samme Klær paa. Han er klædt i en brun, tilknappet Frakke, som naar ham ned til Anklerne, og paa Hodet har han en bredskygget Hat. I hans blaa Slips stikker en Naal, en liden Lygte af Guld, hvori en Diamant funkler. Øinene har den samme Glans af Angst og Ulykke, og de stirrer mod ham, som om de vilde suge sig fast til ham. Saa levende klart ser han nu dette Menneske, at han endog kan lægge Mærke til dets Pusten i Kappens svage Duven over Brystet. Mennesket gaar ham et lydløst Trin nærmere og stanser igjen, det er ligesom det kjæmper med sig selv, at det ikke vil videre, men drives frem af en Magt, som tvinger dets Vilje. Og nu fornemmer han i Øinene derhenne en Sittren af Haabløshed og Fortvilelse, og han ser med en Gang, at det jo er de samme Øine som hans egne, de fortæller om den samme Angst, som piner ham, ud af disse Øine spinder hans egen Lidelse, han synes at se ind i sin egen Sjæl. Og pludselig slaar det ned i ham som en rædselsfuld Vished: *Det er ham selv.* — Nu kommer Mennesket nærmere, dets Mund er blaalig og underlig vredet til den ene Side ligesom i en Krampetrækning. Det gaar langsomt fremover Skridt for Skridt, og en uhyre Følelse af Fare

bemægtiger sig ham. Da Mennesket er lige indpaa ham, evner han endelig at løsrive sig fra sin Afmagt, og han rykker et Skridt tilbage. Og et til. Mennesket er efter ham. Han viger endnu et Skridt og støder Ryggen mod Rullegardinet foran Vinduet. Længere kan han ikke komme. Og nu er Mennesket nærved ham. Det løfter pludselig begge sine dødningehvide Hænder og vil gribe til. Han gisper, kaster Overkroppen tilbage og klorer over Gardinet med sine Fingre... Gardinet flyver iveiret med et Smeld og aabner for et isgraat Morgenlys. Larmen og Lyset blænder ham for et Øieblik, han bøier sig sammen og gjennemrisles af en Kuldegysning. Da han igjen ser op, er Manden borte, og han befinder sig alene i Værelset. Ganske alene. Lampen staar paa Bordet og skinner fattig i Graalyset. Han ser hen til Døren, Tæppet er trukket for og hænger urørlig stille. Han løfter Lampen, Kuplen klirrer i hans skjælvende Haand. Han gaar hen til Døren og skyver med et raskt Greb Portieren tilside. Messingringenes skjærende Raslen om Stangen faar ham til at gyse. Han ser sig om, der er heller ingen i dette Værelse. Men nu staar ikke længer Mørket loddent og tæt foran Vinduet. Daggryet møder ham ogsaa herinde, det fyker som en gjennemsigtig graa Støvsky indad Vinduet. Han gaar hen til Døren, lægger Øret ind mod Laasen og lytter. Ingen Lyd uden Stilhedens Sugen opgjennem Trappestruben. Han

Den Reisende blev staaende stille midt paa Gulvet. Først saa han paa Værelset, derefter paa Manden, som hadde baaret Kufferterne op for ham.

Er De Værten? spurgte han.

Manden rystet paa Hodet.

Langtifra, hvisket han, jeg er Iversen. Aronsen, det er Værten, han har gaat og lagt sig.

Hvad er De da?

Skomagermester.

Det lød som den hæse Røst sa: Schmagermeschter.

Den Reisende saa nærmere paa ham. Mandens Ansigt var magert og graat, det hadde den dystre, sultegraa Farve, som røber mangelfuld Ernæring og trang Luft. Hans Haar var tyndt og sort. Over Munden hadde han en kulsort Bart, Spidserne hang nedad og syntes at være fugtige. Hans Øine hadde et ganske udslukt Blik, som veg søgende omkring. Pupillerne var som Knappenaalshoder og stikkende sorte, det hvide i Øinene var uklart og ligesom sværtet. Hele Ansigtet bar Præg af Sygdom og Usundhed.

Omkring Halsen hadde Manden et Skjærf af ubestemmelig Farve, dets Ender var puttet ned under Vesten, som var fed og blank af Smuds fra Skomagerværkstedet. Hans Trøie var hullet over Skuldrene, og gjennem Hullerne saaes en ulden Islænder, som en Gang maatte ha været hvid, men som nu var kaffebrun af Smuds. Man-

dens Hænder var slatne, Fingrene lighvide og ganske sorte over Tupperne. Benklærne hang paa ham, slunkne og side, det var som om der ikke var nogen Krop i dem, bare to uldne og myge Stilker, som subbet fremover paa udtraadte Sko. Hele Manden aandet af Skiddenfærdighed og daarlig Luft, han var sikkert aldrig ude af denne Bunke Klær, han hadde dem paa sig i Sengen om Natten for ikke at fryse, de var stive av Skosværte og Bek, han tørret Fingrene af paa Benklærne, naar han var ude og fisket eller naar han hadde spist . . .

Den Reisende vendte sig bort fra ham og begyndte at knappe sin Pels op.

Det er koldt idag, Iversen.

Ja, men herinde er det godt og varmt.

Denne hæse Strubestemme fik den Reisende til at gyse.

Har De Tæring? spurgte han haardt.

Aassen det?

Ikke for noget. Drikker De kanske meget?

Aanei.

Iversen bøiet Hodet og saa bort, som om han vilde tilføie: Desværre.

Sæt Dem ned, kjære Ven.

Iversen subbet over Gulvet og satte sig paa den Stol, som stod nærmest ved Døren. Alt var Subb og Slark hos denne Mand, Stemmen, Klærne, Skridtene.

Den Reisende saa ned paa hans Ben. Iversen

hadde Fillesokker udenpaa Skoene.. Iversen opfanget hans Blik og hvisket.

Det er saa koldt om Natten.

Han saa hen paa Kakkelovnen, hvis Jernmund glødet.

Men her er det godt og varmt, gjentog han.

Ja, jeg bad udtrykkelig om et varmt Værelse.

Det stod paa Telegrammen, sa Iversen, og det kan ogsaa trænges til, for idag gik de fireogtyve Kuldedage ind.

Hvad mener De?

Det er den seistende idag, hvisket Iversen.

Den Reisende nikket.

Og naar det er koldt paa den Dag, saa blir der fireogtyve Kuldedage.

Den Reisende hadde nu tat Pelsen af. Under Pelsen hadde han en Frakke. Den tog han ogsaa af. Den Reisende aabenbaret sig nu som en spinkel, høi Skikkelse. Iversen vovet at se paa hans Ansigt, men studset uvilkaarlig. Den Reisende var meget bleg, hans Øine brændte, Haaret laa ham ned i Panden, klissent og vaadt.

Det var mye til Klær, sa Iversen for at si noget.

Det er fordi jeg fryser, svarte den Reisende, som nu hadde en underlig, fjern Klang i Stemmen, og fordi jeg hader Kulden.

Han gik hen til Vinduet og lyttet mod Stormen, hvis Flammer slog i knakende Magt over Huset.

Kulden, hvisket han for sig selv, Kulden . . .

Saa rykket han til, som om han med sine Tanker hadde været langt borte. Han gik hen til den store Sofa, satte sig i den og trak Benene op under sig. I denne Stilling blev han siddende, hans glødende Øine stirret fremover Knærne henmod Iversen, som nu og da skottet urolig op.

De liker kanske at sidde herinde i Varmen, Iversen.

Iversen bøiet Hodet og saa ned mod Gulvet.

Saa kan De komme oftere hid til mig, sa den Reisende, kanske jeg har noget at la Dem bestille ogsaa. Har De meget at gjøre for tiden?

Nei ingenting.

Iversen blev siddende stille og graa. Den Reisende tænkte paa, hvor den Mand maatte ha det ondt og forfærdelig. Han saa paa den graa Masse derhenne og syntes det ikke lignet noget menneskeligt.

Iversen reiste sig langsomt og saa mod Døren.

Skal De gaa? spurgte den Reisende fort, ligesom han var bange for at bli alene.

Ja.

Den Reisende lod til at bli forundret og forlegen. Han plukket frem et Pengestykke af Vestelommen og gav det til Skomageren, som takket mangegange. Det hørtes, som om han hvisket shak, shak langt nede i Struben. Saa lusket han ud og stængte Døren forsigtig efter sig. Hans Trin kunde høres subbende i Trap-

pen, men Lyden af Trinene druknet i et harkende Hosteanfald dernede ved Gadedøren. Og saa hørtes intet mere uden Stormen.

Den Reisende sad længe stille paa Sofaen med Benene trukket op under sig betragtende et Billede paa Væggen ligeoverfor. I det fattige Lys var det umuligt for ham at se rigtig, hvad det forestillet. Men var det ikke en Mand og en Kone, som stod og talte sammen? Konen hadde Sjal, som hun med sine Fingre holdt sammen over sit smale Bryst og Manden hadde høi Hat paa Hodet. Den Reisende myste med Øinene og anstrængte sig for at faa noget mere ud af Billedet. Endelig gik han over Gulvet og tog det nærmere i Øiesyn. Det gav et Sætt i ham. Billedet forestillet to gamle Folk, som stod foran en Barnegrav. Han vendte det hurtig omkring.

Saa gik han hen og aabnet den ene af sine Kufferter. Han stak Haanden nedi og tok frem en Bunke Breve. De var uaabnede allesammen. Han saa sig om, han ledte efter et Gjemmested. Han trak ud en liden Skuffe i et Speil, som stod paa Kommoden, og la Brevene deri. Men der var mange flere Breve end de første, han tog frem. Da han endelig var færdig med at rydde ud af Kufferten, var den lille Skuffe ganske fuldproppet. Han skjøv den i og aabnet den igjen. Og da reiste den sammenpressede Brevbunke sig op i et lydeligt Pust, et Puh! som gav et Gys i ham.

Han smækket hurtig Skuffen igjen og gik paany hen til Vinduet. Her blev han staaende længe stille, ret op og ned, lyttende. I hans Øine var der nu et besynderlig Glimt af Forundring og Smærte, men hans Læber fortrak sig til et Smil, et haardt og dirrende Smil, saadan som man smiler, naar man ikke vil graate.

— — —

Han hadde forsøgt at sove paa Sofaen, men hadde maattet opgi det. Nu sad han her og lod Tankerne gaa i forvirrede Slag frem og tilbage i Fortiden. De gik af sig selv, de fandt frem Træk for Træk og vakte Forundring hos ham. Han hadde ikke levet, syntes han, bare latt sig drive med Strømmen hurtigere og hurtigere. Og nu gik Stormbragene udenfor ind i hans Stemning og han syntes han allerede hørte Larmen fra den Afgrund, som han drev imod. Han kjendte en sød Glæde ved at sidde ganske stille og bæres bort af Minutterne og Timerne og Dagene, men han vidste ogsaa, at hans Øine afspeilet en ventende Sigten, en Anelse mod noget som skulde komme. Han hadde set det tidligere i nogle Dyreøine bag et Jerngitter. Det var i den store By, som han hadde flygtet bort fra, efter at ha set sin egen Angst levendegjort i et Syn af Manden fra Mordværelset. Allerede da han sad i Jernbanekupeen og blev baaret fremover i Vognens myge Gyngen, hadde han Fornemmelsen af, at han hadde til-

traadt Reisen mod Døden eller mod en stor Ulykke. Senere var Visheden om Dødens Nærhed blit stadig stærkere hos ham; den hadde vokset sammen med Angsten.

Først søgte han at dulme sin Smærte ved at opsøge sine gamle Venner og kaste sig ud i et meningsløst Svireliv. Men over Drukkenskaben var ikke længer den gamle Glød, og Vennerne blev hurtig kjed af ham. Hans Uberegnelighed var brydsom kanske. Enkelte Nætter blaffet han op i en hysterisk Lystighed og væltet al sin Nervøsitet over paa sine Omgivelser, til andre Tider sad han stille og taus og aandsfraværende midt i Larmen. Da kunde Passiaren gaa forbi ham, og han var fortvilet, fordi han ikke ævnet at gribe et Ord eller holde en Mening fast. Det var ligesom naar han som Barn sad og hørte paa de voksnes Tale og kunde intet forstaa. Alt gled forbi ham i en Summen. Og hans Venner likte ikke denne Uregelmæssighed, som bragte det regelmæssig fungerende Sviremaskineri til at knirke. Beruselsen skulde foregaa i daglig Jevnhed. Den skulde begynde med nogle smaa Glas om Formiddagen og en let og fordringsløs Passiar om hvor fuld man hadde været Dagen i Forveien. Den som da slog an de store Talemaader, kom lad os drikke, lad os nyde Livet, skaal kjære Venner, blev set paa med Misbilligelse og forundring. Hvilken Nar. Derefter skulde Drikkeriet udvikle sig langsomt med Snak om Dagens

brændende Spørgsmaal til henad den Tid, da man kunde begynde at sende smaa Billetter hjem om, at man desværre ikke kom til Middag. Under Middagen maatte man ikke undlade at være grætten mod Tjeneren og sende enkelte Retter tilbage. Efter Middagen var der Anledning for de ældre Venner til en liden Lur i Sofahjørnet. Derefter kom den Tid, da man kunde vente Fruerne, som indfandt sig for at se efter sine Mænd. Enkelte var fordomsfri og slog sig ned for Aftenen, dem hadde man siden stadig med sig paa subbende Kaloscher, hvorhen saa Færden gik. En anden Frue kunde være fornærmet og vilde slet ikke engang ta Tøiet af; naar en saadan Dame indfandt sig, hadde han paa Fornemmelsen, at tredive Dages Regnveir paa en Gang var kommet ind i Stuen.

Først langt ud paa Aftenen gled Drukkenskaben hen i mere oplivende Hvirvler, drevet frem af tunge Whiskymængder.

Han passet ikke Skalaen og Tempoet. Det hændte, at han om Formiddagen vilde være lystig, at han mødte op efter en søvnløs Nat med brændende Øine og proklamerte Munterhed. Han blev mødt med Gjæspen og Hovedrysten. Eller ogsaa hændte det, at han om Natten sad stille og lod Larmen drive hen over sit Hode. Og naar en af Vennerne bøiet sin whiskyduftende Fortrolighed mod ham, svarte han hen i Hyt og Veir eller afbrød Samtalen med en Huttren, som

om han frøs. Han var ikke den gamle længer, han kunde ikke bruges mere i den store Maskine, hvor Glassene løftedes og sænkedes regelmæssig og evigt som Stempelslag. Men han drak meget.

Saa en Morgen, da han vaagnet og kjendte sig som Gelé i Kroppen af Drik, pakket han igjen sine Kufferter og reiste. Og idet han reiste fra Byen, vidste han, at han ikke mere skulde faa se den. Larmen efter den sank ned i Stilheden og skulde ikke mere bruse i hans Øren —

Det fattige Lys derhenne paa Bordet blikket og kastet urolige Skygger indover i Værelset. Hvorfor hadde han ikke en Lampe? Dette Halvmørke generte ham. Han tog Plads henne ved Bordet, strakte Haandflaterne ud og saa paa sine Hænder. Saa trykket han med venstre Pegefinger et Mærke i den anden Haand, et hvidt Mærke, som længe blev staaende. Han synes det lignet en Ligplet, Blodet gik for langsomt i hans Aarer. Hans Hat efterlod en hvid Ring over hans Pande. Det var som om han allerede var død og ifærd med at raadne.

Nu husket han paa den Nat, da han vaagnet, idet han hørte et Revolverskud. Han hadde da igjen den besynderlige Dobbeltfornemmelse af at være nærværende og dog langt borte. Selve knaldet bragte med sig en flygtig Forestilling om en stor Jernbanestation med mange rygende Lokomotiver. *Der* var det én, som hadde skudt. Men han saa Glimtet inde i sit eget Værelse, han syn-

tes ogsaa at mærke Krudtrøgen i et hvidt, taakeagtig Flimmer. Han var sprunget op med ett og hadde tændt alle de Lys, som han kunde komme over. Han hadde alarmeret Hotellet, og forskrækkede Folk var kommet løbende. Der var ikke blit skudt nogetsteds, blev det sagt ham. Han maatte ha drømt. Han sa intet til dette. Han stod og grundet en Stund, til denne lille Tanke kom famlendes, den var som en Traad, der rodet i hans Hjerne: Det er ham, Manden, som har skudt sig. Nu skal du dø. Da bodde han paa det Hotel, hvor han hadde den Angsten med Brevene og Telegrammerne. Han var kommet med Jernbanen fra Hovedstaden; i de første to Dage syntes han Roen var vederkvægende. Men saa indgav selve Stilheden ham Ængstelse, *det* at han ikke hørte noget. Hans Venner vidste, hvor han var, hvorfor skrev de ikke til ham, bare en eneste venlig Hilsen paa et Brevkort? Han syntes den store By med alle Vennerne laa mørk og truende i det fjerne. Saa begyndte han selv at skrive Breve, en Aften skrev han fem. Han beregnet paa Timen, naar han kunde ha Svar. Han skrev om ligegyldige Ting, fandt op et eller andet, som han vilde ha Svar paa. To Dage efter med Posten Klokken syv om Aftenen, kunde han ha Svarene. Postbudet kom, men der var ikke et eneste Brev til ham.

Da han en Times Tid efter kom ind i Hotellets Spisesal, sad mod Sedvane noksaa mange

Gjæster ved Aftensmaaltidet. Han syntes, at de allesammen stirret saa underlig paa ham. Han var forfærdelig nervøs og klirret med Kniver og Glas. Han henvendte nogle Ord til sin Sidemand og fik et elskværdigt Svar igjen. Dette beroliget ham for en Stund. Manden svarte i den store Almindelighed, en Talemaade, men med et velvilligt Smil. *Han vidste altsaa ikke noget.*

Men saa tænkte han igjen paa den store, truende By, hvorfra han ikke hadde hørt et Ord. Hvad var der iveien, hvad talte de om nu ved Bordene, hvorfor skrev man ikke til ham? Og saa var Angsten kommet stikkende igjen og hadde gjennemilet ham med sin isnende Frysen. Han kunde ikke udholde at være blandt Mennesker længer, han vidste, at han sad her og stirret fra den ene til den anden med store og hjælpeløse Øine.

Saa hadde han pludselig reist sig og var gaat ud af Salen. Da han lukket Døren efter sig og hørte dens Knæk i Laasen, hadde han staat stille og tænkt: Død og Helvede, nu er det ude med dig.

Dagen efter hadde han sendt Telegrammer med de samme ligegyldige Forspørgsler. Og saa hadde han faat Svar, lidt forundrede Svar over dette umaadelige Hastværk med Bagateller. Naa, der var ingenting iveien.

Men nu var alt ganske anderledes, for Brevskrækken var kommet. Rædslen for at aabne

Breve. Det hadde begyndt med at han hadde ladt et Brev ligge uaabnet, fordi han ikke kjendte Udenpaaskriften. Men nu turde han slet ikke aabne *nogen* Breve. Og saa hadde Brevbunken samlet sig op, vokset ustanselig med stadig nye Breve og Telegrammer. Nu fyldte de uaabnede Breve ganske den lille Skuffe derhenne, han turde heller ikke kaste dem væk, for han syntes det var noget levende, det var Stemmer som laa og vilde tale til ham . . . Han trak Skuffen ud igjen, og straks løftet Brevbunken sig med et Pust. Rædselslagen klemte han Brevene ned med sine Hænder, han syntes mange forskjellige Stemmer mumlet mellem hans Fingre og først blev bragt til Taushed, naar Skuffen var skjøvet igjen . . . Men nu kjendte ingen hans Adresse, han vilde ikke faa flere Breve, han hadde kappet Ankertauget og drev stadig længere bort fra Tilværelsen i Tidens ustanselige Bris.

Nætterne var forfærdelige. Med hver Nat, som gik, syntes han at han kom nærmere det gaadefulde, som han vidste en Gang vilde gribe ham. Det vilde komme med selve den store Vinter og den uigjennembrydelige Kulde. Det laa under Horisonten og truet, en Aften vilde han se det reise sig over Jordranden ufatteligt og rædselsfuldt med en uhyre stor og hvidlig Pande, og saa vilde det springe mod ham.

Det var selve Angsten, som skulde komme. Han ventet den. Først vilde han høre en Kalden,

et Raab fra en umenneskelig Verden, og saa vilde Angsten stige ud fra Mørket.

Han sad længe ved Bordet og saa paa sine Fingre og lyttet efter Blæstens store Fanfarer ude fra Sjøen. Inde mellem Vindkastene hørte han et stort Slagur tikke i Værelset ved Siden af. Denne Tikken pinte ham, den lød som ustanselige Bloddryp mod Gulvet.

Den anden Kuldedag. Det blæste ikke længer. Kulden samlet sig til sit mægtige pressende Greb omkring Jorden. Naar Folk gik, klang det under deres Støvler, som om de gik paa Metal. Bryggerne laa tiliset, Sjøen afsatte en Skorpe af Is langs Stranden. Det var mærkeligt, hvordan fjerne menneskelige Stemmer blev baaret tydelig frem gjennem den klingre Luft, og der var kommet en egen syngende Tone i alle Lyd . . .

Han sendte Bud efter Iversen. Han vilde tale med dette Individ, som var ham sympatisk, fordi det røbet den yderste Fattigdom, en forhutlet graa Mand, uendelig slidt og fedtet i Klædedragten. Han tænkte sig hvordan dette Menneske bodde. Det maatte være i et lidet Kvistkammer oppe paa et Loft. En skrøbelig Trappe førte derop. Loftet gik indover og tabte sig i Mørket, Skraabjælkerne kunde skimtes og en hvidkalket Skorstenspibe. Stormen fôr nedmellem Takstenene, gøv omkring og peb gjennem Sprækkerne i Skomagerens Dør. Han hadde

puttet Filler i Sprækkerne, men det kunde ikke hjælpe, for Træværket var gammelt, og Kulden greb om det og knaket det fra hinanden. Inde i Skomagerens Værelse var det halvmørkt og frossent, Vinduet skiddent og ugjennemsigtigt, naar Sneen kom, vilde den fyke ind mellem Sprosserne. Ved den ene Væg stod hans Seng, et lavt Leie, dyngende fuldt af Filler. Kanske var Skomageren i dette Øieblik selv i sit Værelse, han syntes han saa ham, graa og urørlig som en Del af Mørket. Han sad kanske og lyttet efter Vindens lemsterlige Raslen ude paa Loftet, hvor den raslet i gammelt Skrammel, som var benyttet af Mennesker, som forlængst var døde og hensmuldrede . . . Han fik Bud tilbage, at Skomageren intetsteds var at finde.

Saalænge Vinterlyset stod rødfrossent udenfor, holdt han sig paa sit Værelse. Han sad hele Tiden stille i Sofaen med Benene trukket op under sig — og han frøs, skjønt Kakkelovnen glødet. Men Skumringen kom hurtig, det var ligesom Døgnet bare aabnet Øiet og saa sig om og lukket det igjen langsomt. De sidste Rester af Dagen smuldret hen og saa var Mørket der, Vintermørket, det kom ude fra Havet, trængte klagende frem, peb i alle Sprækker og vilde ind til Menneskene med Kulden, denne rædselsfulde Fiende af alt Liv, en Aande fra selve Verdensrummets Bundløshed.

En tændt Lampe blev bragt ind til ham af

Værtens Kone. Han sa intetsomhelst, bare fulgte hende med Øinene, og hun skyndte sig ud igjen.

Saa stod han op og tog sin Pels paa. I Mørke følte han sig alligevel mere tryg, han behøvet ikke at se Menneskenes Ansigter, og han kunde staa stille og skjule sig i en stor Skyggegrube, hvis han hørte, at nogen kom gaaende.

Da han kom ud paa Veien, saa han de gamle Huse tegne sine Skraatag mod Himlen. De hang indpaa hinanden og trykket sig sammen i Kulden. Hist og her i Husklyngen var Træer stukket ned, de nøgne Grene var kulsorte og ligesom afbrændte. Natten var klar og stjernefunklende, men i Øst laa en bred Skygge over Himlen, det var et Fjeld som hævet sig med en blaalig Skavl i Toppen. Han saa op mod Melkeveiens uendelige Snedrev og mod Hundestjernens iskolde Blink. Derovenfra kom Kulden. Den var selve Evigheden, hvori alt Liv tilsidst skulde udaande . . . Pludselig stanset han sin Gang, han var kommet udenfor Husvrimlen, den laa langt bag ham med enkelte røde Blink lysende inde i Mørket, han hørte en svag Larm fra Havet, Bølgerne brast mod Klipperne, gik istykker med en kjølig Skvulpen. Men foran ham gik Veien lige ind i Mørket; han stanset forfærdet foran dette Mørke, der var ikke længer nogen Grænse mellem Jorden og Himlen.

. . . Mens han var ude, sad Manden og Konen i Logihuset og talte sammen om ham. De sad

alene i et stort Værelse, som var daarlig oplyst af en gammel, udslidt Lampe. Det puttret nu og da inde i Kuplen, Flammen vilde slukne. Der var saa stille i Værelset og omkring Huset, og deres Stemmer lød saa dæmpet og forsigtig, det var ligesom Uhyggen og Ængstelsen gled langs de halvmørke Tapetvægge.

Jeg er bange for ham, sa Konen, han sidder i Sofaen og ser paa mig saa underlig. Husker du Karo, Vagthunden.

Manden nikket.

Jeg kom til at tænke paa dens Øine. Han har det samme Blik. Det vagter. Og hvorfor sidder han stille og sammenkrøben i Sofaen hele Tiden? Jeg liker ikke at ha ham her. Hvem er han?

Jeg ved ikke, svarte Manden.

Hvor kommer han fra?

Jeg ved ikke.

Manden, som var en gammel Skipper, blev siddende taus og se betænksomt fremfor sig. Konen gik ind i det næste Værelse, men kom hurtig tilbage igjen.

Jeg synes ikke om Huset længer, sa hun, det er blit saa skymt i de mørke Værelserne. Bare her kom flere Folk, saa vi ikke var saa alene.

En Stund efter hørte de løbende Trin udenfor. En Næve dunket mod Døren. Det gav et Sætt i Konen, hun greb sig for Brystet, og hendes Læber blev blodløse med ett. Manden reiste sig. Han rynket Panden.

Vær rolig, sa han haardt.

Han gik udenfor, mens Konen blev staaende ved Døren lyttende med tilbageholdt Aandedræt. Hun kunde høre paa de hviskende hurtige Stemmer, at noget særlig var paafærde. Saa kom Manden tilbage, mens de løbende Skridt fôr videre henad Gaden og dukket ind i Stilheden.

Hvad er det? spurgte Konen, var det Isak?

Ja, det var Isak.

Hvad vilde han?

Manden gik hen til Lampen og skrudde den høiere op. En gusten Bleghed var trængt ind i hans brune, veirbidte Hud.

Skomageren har hængt sig paa Loftet, sa han.

Nogle Minutter efter famlet det udenfor ved Dørlaasen. Denne forsigtige Famlen gik ligesom gjennem hele Huset, den gik gjennem de to Menneskers Legemer og rørte ved deres Hjerter. De reiste sig begge samtidig, og Manden greb Lampen.

Det er en som vil ind, sa han.

Da han aabnet Døren ud mod Trappegangen, stod Konen ved hans Side og støttet sig mod ham skjælvende. Idetsamme kom *den Reisende* ind ad Gadedøren. Da Konen fik se hans Øine, gispet hun uvilkaarlig.

Manden hilste, men den Reisende blev bare staaende og se paa dem.

De spurgte efter Skomageren, sa Manden, han har hængt sig. Han har hængt sig paa Loftet.

Den Reisende nikket. Det syntes ikke som om Meddelelsen virket paa ham. Bare et lidet Glimt i hans Øine fortalte, at han hadde forstaat, hvad der blev sagt.

Saa vendte han omkring og gik rolig opover den knakende Trappe, ganske rolig, Skridt for Skridt. Hans Pels var meget lang, men han blev ligesom længere i den, eftersom han gik opover, og Hodet og Overkroppen dukket ind i Mørket deroppe. Hans Hænder saaes hvide mod den mørke Væg.

. . . Han traadte ind i Værelset og lukket Døren omhyggelig efter sig. Saa tog han Pelsen af og krøb ind i sin Yndlingsstilling i Sofaen. Hans Øine var unaturlig store og hadde et forunderligt Udtryk, som om Døden og Vanviddet langsomt grodde ind gjennem dem. Hvilke Tanker smuldret nu i hans Hjerne? Kanske ingen, kanske tænkte han paa Skomageren, selve den graa Død som hang inde under en af Loftsbjælkerne i Kulden, kanske gik hans Tanker ud mod fabelagtige Steder, hvor hans Sjæl fløi ind og følte sig skjælvende hjemme. Hans Ansigt var blit sammentrukket og grimt med dybe Furer om Mundvigerne. Det var som om han i de sidste Minutter hadde oplevet noget forfærdelig. Kanske hadde han oplevet noget derhenne, hvor Veien gik ind i Mørket, og Himlen og Jorden gled sammen i en rugende Nat? Hørt eller set

noget, som andre Menneskers Øren og Øine ikke kunde opfatte.

Pludselig vender han Hodet mod Vinduet og studser.

Og saa reiser han sig langsomt op, hans Bryst vider sig ud, og han løfter afværgende Hænderne. Han blir staaende saadan en Stund og lytte. Saa springer han frem paa Gulvet. Han har Hastværk. Han er nærved at vælte Bordet. Han lytter igjen intenst med Hodet foroverbøiet. Han er som et jaget Dyr, der mærker Farens Nærhed. Han lytter ved Vinduet, mod noget som kommer langt borte fra. Saa griber han sin Overfrakke — ikke Pelsen. I Hastværket stikker han Armen galt og midt i Rædslen, som nu raaber ud fra hans Ansigt, kommer et Træk af Fortrædelighed og Fortvilelse. Endelig faar han Frakken paa. Han lytter endnu engang, farer heftig sammen og gaar paa listende Fod mod Døren. Han famler nedover Trappen. Hans forsigtige Trin lyder som Sukke.

Da han kommer udenfor, gaar han ret frem i Mørket. Hans Gang blir hurtigere og hurtigere. Han kommer ud paa Veien. Lysene fra Menneskenes Boliger forsvinder bag ham. Han er alene i Stilheden og dukker Hodet under Stjernernes Skin.

Veien gjør en Svingning opover en Høide. Herfra synes den at gaa lige ind i den braasorte Himmel, ind i et sugende Mørke uden Bund.

Her møder han Angsten.

— — —

I Dagbrækningen begyndte Sneen at falde, først i kolde, kornede Drev. Siden tættere og tættere. Den dækket alt til, det mørke Land blev hvidt. Menneskene gik lydløse inde i Sneen som Skygger.